



Praktická příručka pro používání **evropského řízení o drobných nárocích**

podle nařízení Evropského parlamentu a Rady
(ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007,
kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích

Obsah

1. Úvod	6
1.1 Cíl a účel evropského řízení o drobných nárocích	7
1.2 Obecné souvislosti	7
1.3 Historické a politické souvislosti návrhu	9
1.3.1 Konference v Down Hall	9
1.3.2 Politické souvislosti	10
1.4 Vývoj politiky týkající se evropského řízení o drobných nárocích	10
1.4.1 První kroky směrem k návrhu	10
1.4.2 Jednání a šest zásad	11
1.4.3 Vývoj občanskoprávního řízení EU	12
2. Nařízení – obecný úvod	14
2.1 Oblast působnosti nařízení – věcná působnost	15
2.1.1 Finanční limit evropského drobného nároku	15
2.1.2 Předmět – peněžité a nepeněžité nároky	15
2.1.3 Předmět – vyloučené věci	16
2.1.4 Předmět – zahrnuté věci	17
2.1.5 Občanské a obchodní věci – výklad ze strany Soudního dvora EU	18
2.2 Oblast působnosti nařízení – místní působnost	22
2.2.1 Obecná místní působnost	22
2.2.2 Přeshraniční případy – obecně	22
2.3 Použitelnost – lhůta	23
2.4 Vztah s ostatními nástroji EU	23
2.4.1 Nařízení Brusel I.	23
2.4.2 Nařízení o doručování a dokazování	24
2.4.3 Nařízení o evropském exekučním titulu a evropském platebním rozkazu	24
2.4.4 Ostatní nástroje EU	26

2.5 Vztah s vnitrostátním právem	26
2.5.1 Vnitrostátní procesní právo	26
2.5.2 Vnitrostátní hmotné právo	27
3. Zahájení řízení	28
3.1 Soud příslušný pro přijetí žaloby	29
3.1.1 Žalobce musí v žalobním formuláři uvést důvod příslušnosti	29
3.1.2 Pravidla EU týkající se příslušnosti	29
3.1.3 Místní nebo „vnitrostátní“ pravidla týkající se příslušnosti	32
3.2 Použití žalobního formuláře	32
3.2.1 Posouzení nároku	33
3.2.2 Zacházení s úroky	33
3.3 Náklady na podání žaloby	33
3.4 Přílohy žalobního formuláře	34
3.5 Zaslání žaloby soudu	34
3.6 Jazyk	35
4. Postup poté, co soud obdrží žalobu	36
4.1 Oprava nebo doplnění žalobního formuláře žalobcem	37
4.1.1 Soud ověří žalobní formulář	37
4.1.2 Soud uvědomí žalobce, pokud nárok nespadá do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích	37
4.1.3 Žalobce může při vyplňování žalobního formuláře požádat o pomoc	37
4.1.4 Žádost o doplnění nebo opravu žalobního formuláře určená žalobci	38
4.2 Zaslání žalobního formuláře žalovanému	38
4.2.1 Soud zašle kopii žalobního formuláře A a formulář C	38
4.2.2 Lhůta	38
4.2.3 Způsoby doručování	38
4.3 Co může udělat žalovaný po přijetí žalobního formuláře	41
4.4 Nárok nebo vzájemný nárok překračuje stanovenou částku	42
4.5 Vzájemná žaloba	42
4.6 Lhůty	43
4.7 Jazyk	43

5. Zjištění skutkového stavu	44
5.1 Povinnost soudu s ohledem na sporné záležitosti	45
5.1.1 Soud přebírá iniciativu při zjišťování skutkového stavu	45
5.1.2 Soud určuje způsob dokazování a povahu důkazů	45
5.2 Doplnkové informace od žalobce a žalovaného	45
5.3 Soud rozhodne o konání ústního jednání	46
5.3.1 Soud nařídí ústní jednání pouze tehdy, je-li to nutné	46
5.3.2 Soud může ústní jednání odmítnout	46
5.4 Záležitosti týkající se důkazů	46
5.5 Využívání informačních a komunikačních technologií	47
5.6 Úloha soudu	48
5.6.1 Soud stanoví postup	48
5.6.2 Soud strany sporu vyrozumí o procesních otázkách	48
5.7 Lhůty	49
6. Rozhodnutí	50
6.1 Vydání rozhodnutí	51
6.1.1 Rozhodnutí pro zmeškání – obecně	51
6.1.2 Rozhodnutí pro zmeškání – vzájemná žaloba	51
6.2 Rozhodnutí po obdržení všech informací, včetně po dokazování	51
6.2.1 Pokud se nekoná ústní jednání	51
6.2.2 Po ústním jednání	51
6.3 Forma, obsah a doručení rozhodnutí	52
6.3.1 Rozhodnutí musí být vydáno písemně za účelem jeho doručení stranám	52
6.3.2 Jazyk rozhodnutí pro doručení	52
6.3.3 Rozhodnutí doručené stranám	52
6.4 Náklady	53
7. Přezkum rozhodnutí a opravné prostředky	54
7.1 Přezkum v rámci evropského řízení o drobných nárocích	55
7.1.1 Důvody přezkumu	55
7.1.2 Výsledek přezkumu	55

7.2 Opravné prostředky	55
7.3 Právní zastoupení při přezkumu a podání opravného prostředku	56
8. Uznání a výkon rozhodnutí	58
8.1 Uznání a výkon rozhodnutí – obecné zásady	59
8.1.1 Zrušení doložky vykonatelnosti	59
8.1.2 Vykonávací řízení – použitelné právo	59
8.2 Požadavky evropského řízení o drobných nárocích – vykonávací řízení	59
8.3 Použití osvědčení o rozhodnutí	60
8.3.1 Formulář D	60
8.3.2 Jazyk osvědčení	60
8.4 Zamítnutí a omezení výkonu	61
8.4.1 Zamítnutí výkonu za výjimečných okolností	61
8.4.2 Postup při napadení výkonu rozhodnutí	61
8.4.3 Zastavení nebo omezení výkonu	61
8.5 Řízení o výkonu rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích	62
8.5.1 Opatření pro výkon rozhodnutí	62
8.5.2 Orgány příslušné pro vykonávací řízení	62
8.5.3 Jazykové otázky – praktické důsledky pro výkon rozhodnutí	63
9. Závěrečné otázky	64
9.1 Advokáti	65
9.1.1 Neexistence požadavku na zastoupení advokátem v rámci evropského řízení o drobných nárocích	65
9.1.2 Důsledky pověření advokáta pro náklady	65
9.2 Informace a pomoc	66
9.2.1 Informace – obecně	66
9.2.2 Informace a pomoc poskytovaná stranám	66
9.3 Přezkum evropského řízení o drobných nárocích včetně finančního limitu	67
9.3.1 Přezkum – obecně	67
9.3.2 Přezkum – hodnota nároku	67
Referenční materiály a odkazy	68



PRVNÍ KAPITOLA

Úvod

1.1 Cíl a účel evropského řízení o drobných nárocích

V rámci cílů týkajících se zajištění přístupu ke spravedlnosti a úsilí o vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v EU je hlavním účelem evropského řízení o drobných nárocích zjednodušení a urychlení řešení přeshraničních soudních sporů týkajících se nároků nízké hodnoty, a tudíž snížení nákladů na tyto soudní spory mezi členskými státy (viz článek 1 a 1., 7., 8. a 36. bod odůvodnění).

K dosažení tohoto cíle se klade důraz na potřebu relativní jednoduchosti řízení, zejména na to, aby řízení bylo především písemné. Mimoto je významně posílena úloha soudu, pokud jde o dosahování pokroku v dané věci a rozhodování o sporných bodech mezi stranami s ohledem na nárok, a možnost stran využít řízení, aniž by bylo nutné právní poradenství a související výdaje na toto poradenství.

Řízení mohou využít nejen fyzické osoby nebo skupiny spotřebitelů, pro něž může být obzvláště vhodné, nýbrž rovněž malé podniky, které čelí přeshraničním sporům v rámci své činnosti. Cíle spočívajícího v dosažení rychlého řízení má být dosaženo dodržением konkrétních lhůt, které jsou stanoveny s ohledem na jednotlivé fáze řízení. Důležitým cílem je rovněž snížení nákladů a soudu je uložena povinnost zajistit, aby přiznaná náhrada nákladů nebyla nepřiměřená ve vztahu k hodnotě nároku.

1.2 Obecné souvislosti

Jednou z hlavních přetrvávajících obav v souvislosti s fungováním systémů civilního soudnictví, zejména ve vztahu k možnosti běžných občanů obrátit se na soud a usilovat o rychlé uspokojení nároku, aniž by bylo nutné vynaložit velké peněžní částky na právní poradenství, byla oblast nároků nízké hodnoty, zejména nároků fyzických osob vůči podnikům či jiným fyzickým osobám, kde časová náročnost, úsilí a náklady mohou být často velmi neúměrné hodnotě nároku.

K vyřešení tohoto problému navrhl mnoho právních systémů v členských státech EU zvláštní řízení vyznačující se snahou o zjednodušení, snížení výdajů a urychlení řešení takovýchto nároků fyzických osob nebo malých podniků⁽¹⁾. V mnoha těchto řízeních lze nalézt řadu společných znaků, jako je omezení přiznané náhrady nákladů, neúčast advokátů, zjednodušení pravidel dokazování a obecně uložení větší odpovědnosti soudům za vedení řízení a dosažení rychlého řešení na základě rozhodnutí nebo dohody stran.

⁽¹⁾ Pokud jde o popis některých znaků, které jsou typické ve vnitrostátních řízeních o drobných nárocích, lze odkázat na zelenou knihu – KOM(2002) 746 v konečném znění; viz bod 1.4.1 a poznámka pod čarou č. 8.

Obavy, které vedly k těmto iniciativám ve vnitrostátních právních systémech, jsou o to větší v případě nároků nízké hodnoty uplatňovaných mezi členskými státy EU, vzhledem k dodatečným problémům spojeným s neobeznámeností s právem uplatňovaným zahraničními soudy a řízením u těchto soudů a nutností pracovat v jiných jazycích.



1.3 Historické a politické souvislosti návrhu

1.3.1 Konference v Down Hall⁽²⁾

Vzhledem k problémům uvedeným v předchozím bodě bylo poměrně logické přijetí včasné iniciativy k přezkoumání možnosti zavést na evropské úrovni zvláštní řízení pro řešení spotřebitelských nároků a nároků nízké hodnoty. Diskuse o možnosti zavedení evropského řízení pro řešení spotřebitelských a jiných nároků nízké hodnoty proběhla na konferenci, která se konala v prvním pololetí roku 1998 v Anglii za předsednictví Spojeného království.

Této konferenci se zúčastnil značný počet odborníků z různých členských států ES a rovněž zástupci evropských orgánů, kteří si vyslechli prezentace týkající se různých druhů řízení v Evropě i jinde⁽³⁾. Na konferenci bylo dosaženo obecné shody, že by vývoj zvláštního evropského řízení pro spotřebitelské a jiné nároky nízké hodnoty mohl mít význam pro soudní spory v ES, zejména s ohledem na větší mobilitu osob a přeshraniční obchod a zjevné potíže, které mají fyzické osoby a malé podniky, když usilují o uspokojení těchto nároků.

⁽²⁾ Konference se uskutečnila ve dnech 22. a 23. června 1998 v Down Hall, Hatfield Heath, Hertfordshire. Odkaz na tuto konferenci a výslednou zprávu je uveden v zelené knize na s. 59/60 a v poznámce pod čarou č. 185.

⁽³⁾ Delegáti se zajímali například o řízení o drobných nárocích v Singapuru, která jsou vedena on-line, a o řízení v Lisabonu týkající se řešení drobných spotřebitelských nároků, která se zabývají rovněž některými přeshraničními nároky mezi Portugalskem a Španělskem.

1.3.2 Politické souvislosti

Po vstupu Amsterodamské smlouvy v platnost byla přijata řada politických prohlášení, z nichž nejvýznamnější jsou uvedena v závěrech ze summitu v Tampere, což byla první příležitost, kdy se předsedové vlád ES sešli, aby projednali záležitosti týkající se justice⁽⁴⁾. Poté následoval program opatření zavedených za účelem provedení závěrů z Tampere⁽⁵⁾, jež byla posléze zopakována v Haagském programu⁽⁶⁾.

⁽⁴⁾ Viz 4. bod odůvodnění; body 30 a 34 závěrů, které jsou k dispozici na adrese http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, se týkají drobných nároků – bod 30 – „Evropská rada vyzývá Radu, aby na základě návrhů Komise stanovila minimální normy zajišťující ... zvláštní procesní pravidla pro zjednodušené a urychlené řešení přeshraničních soudních sporů týkajících se drobných spotřebitelských a obchodních nároků...“ a bod 34 – „V občanských věcech Evropská rada Komisi vyzývá, aby předložila návrh na další omezení mezitímních opatření, která jsou dosud nezbytná k uznání a výkonu rozhodnutí nebo rozsudku v dožádaném státě. Jako první krok by tato mezitímní řízení měla být zrušena u právních titulů týkajících se drobných spotřebitelských a obchodních nároků...“

⁽⁵⁾ Viz oddíl 1.B.4 programu zveřejněného v Úředním věstníku dne 15. ledna 2001, C 12/1, s. 4; viz rovněž 5. bod odůvodnění.

⁽⁶⁾ Viz bod 3.4.2 programu zveřejněného v Úředním věstníku dne 3. března 2005, C 53/1, s. 53.

1.4 Vývoj politiky týkající se evropského řízení o drobných nárocích

1.4.1 První kroky směrem k návrhu

V roce 2000 přijala Evropská komise iniciativu spočívající ve vyhotovení dotazníku s cílem zjistit stávající dostupnost řízení o drobných nárocích v členských státech ES⁽⁷⁾. Poté následovala zelená kniha, která byla vydána na základě změn Smlouvy o ES vyplývajících z Amsterodamské smlouvy a závěrů z Tampere a která obsahovala různé návrhy opatření ke splnění politických závazků, které byly již přijaty, zejména pokud jde o potřebu zjednodušeného řízení pro nároky nízké hodnoty s cílem usnadnit osobám, které chtějí uplatnit takovéto nároky, přístup ke spravedlnosti. Zabývala se rovněž záležitostmi souvisejícími s případnou iniciativou týkající se řízení o evropském platebním rozkazu⁽⁸⁾. Odpovědi měly být poskytnuty do 31. května 2003 a na základě shromážděných materiálů předložila Komise v březnu 2005 návrh nařízení⁽⁹⁾ poté, co předtím předložila návrh týkající se řízení o evropském platebním rozkazu⁽¹⁰⁾.

⁽⁷⁾ Viz zpráva paní Evelynne Serverin s názvem „Des procédures de traitement judiciaire des demandes de faible importance...“, vydaná CNRS IDHE-ENS CACHAN, 2001, jak je uvedeno v poznámce pod čarou č. 2 na s. 8 zelené knihy.

⁽⁸⁾ Zelená kniha KOM(2002) 746 v konečném znění, zveřejněna dne 20. prosince 2002; na zelenou knihu se odkazuje v 6. bodě odůvodnění.

⁽⁹⁾ KOM(2005) 87 v konečném znění, zveřejněno dne 15. března 2005.

⁽¹⁰⁾ KOM(2004) 173 v konečném znění, zveřejněno dne 25. května 2004.

1.4.2 Jednání a šest zásad

Vzhledem ke skutečnosti, že existovala obecná politická shoda ohledně vhodnosti zavést evropské řízení o drobných nárocích pro projednávání přeshraničních případů jako alternativu k vnitrostátním řízením, mohla se jednání soustředit na podstatu řízení. Jedním z problematických bodů byla výše finančního limitu, tj. odpověď na otázku – „Co je to drobný nárok?“, některé členské státy požadovaly relativně nízký limit, zatímco jiné chtěly limit, který by umožnil zabývat se většinou nároků spotřebitelů. Kompromisu v této záležitosti bylo nakonec dosaženo během jednání v Evropském parlamentu a Radě.

Klíčovým okamžikem při diskusích v Radě bylo přijetí řady zásad, jež měly být základem jednání a rovněž samotného řízení, ze strany ministrů spravedlnosti. Tyto zásady jsou uvedeny v dokumentu předsednictví, který byl ministrům předložen v listopadu 2005⁽¹⁾, a týkají se těchto záležitostí:

- evropské řízení o drobných nárocích by mělo být především písemným řízením – viz čl. 5 odst. 1 a 14. bod odůvodnění,

- ústní jednání by se mělo konat pouze tehdy, pokud to soud pokládá za nutné,
- aby bylo zajištěno, že řízení je rychlé a účinné, měly by být stanoveny lhůty pro jednotlivé fáze řízení,
- je třeba podporovat používání moderních komunikačních technologií s cílem usnadnit vedení jednání a dokazování – viz článek 8 a čl. 9 odst. 1,
- právní zastupování by nemělo být povinné – viz článek 10,
- soud by měl zajistit, aby náklady, jež má uhradit strana, která neměla ve věci úspěch, byly přiměřené ve vztahu k hodnotě nároku – viz článek 16.

Jak je vidět ze znění nařízení, zásady uvedené v předchozím odstavci byly skutečně přijaty a tvoří důležitý základ řízení.

⁽¹⁾ Sdělení předsednictví Radě č. 15054/05 ze dne 29. listopadu 2005; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3 Vývoj občanskoprávního řízení EU

1.4.3.1 Zrušení doložky vykonatelnosti ⁽¹²⁾

Další zásadou, která byla přijata od samého začátku jednání o nařízení o drobných nárocích, bylo to, že by se mezitímní opatření pro uznání a výkon rozhodnutí vydaného v rámci řízení v určitém členském státě neměla uplatňovat, pokud má být rozhodnutí vykonáno v jiném členském státě, čímž je zajištěn cíl spočívající v možnosti vymáhat nárok, aniž by byla nutná mezitímní soudní řízení. Tento krok představuje významný vývoj v občanskoprávním řízení EU v oblasti civilního soudnictví. Tímto tématem se příručka zabývá podrobněji v bodech 2.4.1.2 a 8.1.1.

1.4.3.2 Drobné nároky ve vztahu k evropskému exekučnímu titulu a evropskému platebnímu rozkazu ⁽¹³⁾

Nařízení o drobných nárocích následovalo po jiných dvou nařízeních, v nichž byla zrušena mezitímní opatření, a to nařízení ⁽¹⁴⁾, které zavedlo první skutečné evropské občanskoprávní řízení – řízení o evropském platebním rozkazu –, jemuž předcházelo nařízení ⁽¹⁵⁾ o evropském exekučním titulu. Dosažení zrušení doložky vykonatelnosti bylo v případě evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu podmíněno dodržением určitých záruk, pokud jde o vedení řízení u soudu, který vydává rozhodnutí na základě těchto nástrojů. Tyto musí být potvrzeny příslušným orgánem na předepsaném osvědčení.

⁽¹³⁾ Viz rovněž 3. bod odůvodnění a bod 2.4.3 této příručky.

⁽¹⁴⁾ Nařízení (ES) č. 1896/2006.

⁽¹⁵⁾ Nařízení (ES) č. 805/2004.

⁽¹²⁾ Viz čl. 20 odst. 1 a 30. bod odůvodnění.

1.4.3.3 Zásada vzájemného uznávání

Tato tři nařízení, z nichž každé má jinou oblast působnosti, představují společně významný praktický vývoj zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských věcech, jejímž hlavním cílem je zjednodušit a urychlit uznání a výkon práv věřitelů na přeshraničním základě v Evropské unii. V tomto ohledu nařízení přispívají k budování skutečného prostoru práva v Evropské unii a k oběhu rozhodnutí v EU, a tudíž k dotvoření jednotného trhu.



DRUHÁ KAPITOLA

Nařízení – obecný úvod

2.1 Oblast působnosti nařízení – věcná působnost

Nařízení stanoví dva prvky věcné působnosti evropského řízení o drobných nárocích, a to finanční limit nároků, které lze v rámci řízení uplatnit, a předmět samotných nároků. Do oblasti působnosti nařízení spadají nároky, jejichž předmět spadá do obecného popisu „občanské a obchodní věci“, podléhají však řadě omezení a výluk. Pojem „občanské a obchodní věci“ byl rozsáhle vyložen Evropským soudním dvorem.

2.1.1 Finanční limit evropského drobného nároku

2.1.1.1 Horní mez

Na rozdíl od evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu existuje v rámci evropského řízení o drobných nárocích horní mez hodnoty nároku a tato mez je v současnosti stanovena na 2 000 EUR, takže nároky s hodnotou přesahující tuto částku jsou z oblasti působnosti řízení vyloučeny. Existence horní meze není v takovýchto řízeních neobvyklá, jak lze zjistit v mnoha členských státech, výše těchto limitů se však značně liší, a to jak mezi jednotlivými zeměmi, tak i v jejich rámci, například ve Spojeném království.

2.1.1.2 Základ hodnoty

Důležitou otázkou je základ pro určení hodnoty nároku pro účely nařízení, který je stanoven v čl. 2 odst. 1. Hodnota je v první řadě zohledněna ke dni, k němuž soud příslušný pro rozhodnutí o tomto nároku obdrží žalobu. Hodnota je za druhé vypočítána bez navýšení o úroky požadované s ohledem na samotný hlavní nárok a náklady a výlohy, které mohou být s nárokem spojeny. Toto vyloučení však nevylučuje například hlavní nárok související pouze s platbami úroků z dluhu, který již byl splacen⁽¹⁶⁾.

2.1.2 Předmět – peněžité a nepeněžité nároky

Na rozdíl od řízení o evropském platebním příkazu, které je omezeno na peněžité nároky, mohou být v rámci evropského řízení o drobných nárocích předmětem nároku i nepeněžité nároky a tyto nároky jsou uvedeny v žalobním formuláři v části 7 (pokud jde o jeho vyplnění, viz bod 3.2). V případě nepeněžitého nároku může žalobce požadovat například vydání příkazu zamezujícího protiprávnímu chování, tj. rušení držby nebo poškození majetku, nebo požadovat splnění povinnosti, jako je dodání zboží či jiné plnění smlouvy. V případě nepeněžitého nároku musí být uvedena hodnota spadající do finančního limitu evropského řízení o drobných nárocích.

⁽¹⁶⁾ Viz bod 4.5, pokud jde o důsledky hodnoty vzájemného nároku při určování toho, zda nárok spadá do oblasti působnosti, či nikoli.

2.1.3 Předmět – vyloučené věci

2.1.3.1 Obecné výluky

V nařízení jsou z věcné působnosti evropského řízení o drobných nárocích konkrétně vyloučeny určité věci, jež by se jinak mohly považovat za věci zahrnuté do pojmu „občanské a obchodní věci“. Tyto jsou vymezeny jako daňové, celní či správní věci a rovněž odpovědnost státu za jednání a opomenutí při výkonu státní moci, nazývané rovněž jako *acta iure imperii*. Pokud se žaloba týká takovýchto vyloučených věcí, bude ji muset soud, který ji obdrží, obvykle odmítnout z toho důvodu, že nespadá do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích.

2.1.3.2 Věci, které jsou konkrétně vyloučeny v čl. 2 odst. 2

V nařízení se mimoto uvádí, že se nevztahuje na určité jiné konkrétní věci, jež by se považovaly za věci spadající pod pojem „občanské a obchodní věci“. Tyto výluky, které jsou rozsáhlejší než výluky uvedené v nařízeních o evropském exekučním titulu a evropském platebním rozkazu a které nejsou zcela totožné s těmito výlukami, jsou podrobně popsány v čl. 2 odst. 2 a jsou uvedeny v připojeném rámečku.

- a) osobní stav nebo způsobilost fyzických osob k právům a právním úkonům,
- b) majetková práva vyplývající z manželských vztahů, vyživovací povinnosti, závětí a dědictví,
- c) úpadky a vyrovnání a podobná řízení,
- d) sociální zabezpečení,
- e) rozhodčí řízení,
- f) pracovní právo,
- g) nájmy nemovitostí s výjimkou žalob týkajících se peněžitých nároků nebo
- h) porušení práv na ochranu soukromí a osobnostních práv, včetně pomluvy.

2.1.4 Předmět – zahrnuté věci

2.1.4.1 Občanské a obchodní věci – obecně

Předmět, který spadá do věcné oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích, souvisí v zásadě s tím, co se považuje za *občanské a obchodní věci*. Jak je stanoveno v čl. 2 odst. 1, pro účely nařízení nezávisí význam tohoto pojmu na tom, který soud se žalobou zabývá, ani na vnitrostátním právu členských států. Je třeba jej chápat v souladu s autonomním výkladem slov použitých v ostatních nástrojích EU, včetně nařízení Brusel I, nařízení o evropském exekučním titulu a nařízení o evropském platebním příkazu.

2.1.4.2 Význam pojmu občanské a obchodní věci

Tento pojem není v nařízení definován, obecně se však má za to, že se rozlišuje mezi občanskými věcmi na straně jedné a věcmi spadajícími do veřejného práva na straně druhé, a Evropský soudní dvůr vydal řadu rozsudků určujících rozsah a účinek tohoto rozlišování v rámci jednotlivých nástrojů. Navzdory tomuto rozdílu ESD rozhodl, že existují určité věci spadající do veřejného práva, které by se však považovaly za věci spadající pod význam pojmu „občanské a obchodní věci“. To do jisté míry závisí na rozhodnutích přijatých ESD při výkladu jiných nástrojů, zejména nařízení Brusel I a jeho předchůdce Bruselské úmluvy. Podrobné informace o těchto rozhodnutích jsou uvedeny v bodě 2.1.5.



2.1.5 Občanské a obchodní věci – výklad ze strany Soudního dvora EU

2.1.5.1 Autonomní význam

V řadě případů Evropský soudní dvůr rozhodl, že aby byla zajištěna rovnost a jednotu práv a povinností vyplývajících z příslušných nástrojů, nelze pojem „občanské a obchodní věci“ vykládat pouze ve vztahu k jednomu právnímu systému, nýbrž musí být uveden autonomní význam odvozený z cílů a systému dotčených právních předpisů EU a obecných zásad, které jsou vyvozeny ze všech vnitrostátních právních řádů. Soudní dvůr obecně rozhodl, že při rozhodování, zda má spor občanskou a obchodní povahu, jsou důležité dva prvky:

- předmět sporu, a tudíž základ a povaha žaloby, a
- dotčené strany a povaha vztahu mezi nimi.

Pokud jde o názor Soudního dvora na tuto záležitost, viz rozsudek ve věci *Apostolides v. Orams*⁽¹⁷⁾, v němž Soudní dvůr shrnul svůj postoj těmito slovy:

„...je nutné připomenout, že s cílem zajistit v rámci možností rovnost a jednotu práv a povinností vyplývajících z nařízení č. 44/2001 pro členské státy a zúčastněné osoby je nutné pojem „věci občanské a obchodní“ nevykládat jako pouhý odkaz na vnitrostátní právo jednoho nebo druhého dotčeného státu. Uvedený pojem musí být považován za pojem autonomní, který je nutno vykládat s odkazem jednak na cíle a systém uvedeného nařízení a jednak na obecné zásady vyvozené ze všech vnitrostátních právních řádů. Autonomní výklad pojmu „občanské a obchodní věci“ vede k vyloučení určitých soudních rozhodnutí z působnosti nařízení č. 44/2001 z důvodu prvků, které charakterizují povahu právních vztahů mezi účastníky sporu nebo předmět tohoto sporu...“

⁽¹⁷⁾ (C-420/07, Sb. rozh. 2009, s. I-3571) zejména odstavce 41 a 42, v nichž se odkazuje mimo jiné na věc *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG v. Eurocontrol*, (C-29/76, Sb. rozh. 1976, s. 1541), a novější rozsudek ve věci *Lechoritou v. Dimosio tis Omospondiakis Dimokratias tis Germanias*, (C-292/05, Sb. rozh. 2007, s. I-1519).

2.1.5.2 Žaloby týkající se veřejného orgánu

Pokud jde o žaloby týkající se veřejného orgánu, Soudní dvůr uvedl, že v případě sporu mezi veřejným orgánem a soukromou osobou se nejedná o „občanskou nebo obchodní věc“, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci. Soudní dvůr proto rozlišoval mezi takovými žalobami, známými jako *acta iure imperii*, jež pro účely evropského řízení o drobných nárocích každopádně nespadají pod pojem „občanské nebo obchodní věci“, a *acta iure gestionis*, obvykle spory obchodní povahy vedené státem, které jsou zahrnuty do tohoto pojmu. Soudní dvůr EU se k této záležitosti vyjádřil rovněž v rozsudku ve věci *Apostolides*⁽¹⁸⁾:

„...Soudní dvůr tak měl za to, že ačkoliv určité spory mezi veřejným orgánem a osobou soukromého práva mohou spadat pod uvedený pojem, je tomu jinak, jestliže veřejný orgán jedná v rámci výkonu veřejné moci... Uplatnění výsad veřejné moci jednou ze stran sporu z důvodu výkonu jejích výjimečných pravomocí, které jdou nad rámec pravidel použitelných na vztahy mezi jednotlivci, totiž takový spor vylučuje z oblasti občanské a obchodní...“

2.1.5.3 Rozsudky Soudního dvora EU dokládající rozdíl

Rozlišování mezi věcmi, které nespadají pod pojem „občanské a obchodní“, a věcmi, které pod něj spadají, není v praxi vždy snadné. Soudní dvůr EU tuto záležitost zkoumal v řadě zvláštních případů, jejichž příklady jsou uvedeny v rámečku na následující straně.

⁽¹⁸⁾ Citováno výše v poznámce pod čarou č. 17.

Některé rozsudky Soudního dvora EU dokládající rozdíl

Nároky, o nichž Soudní dvůr EU rozhodl, že jsou „občanské a obchodní“:

V rozsudku ve věci *Sonntag v. Waidmann* (věc C-172/91, Sb. rozh. 1993, s. I-1963); žaloba fyzické osoby na odškodnění za újmu vyplývající z trestného činu má občanskou povahu. Tato žaloba však nespadá pod pojem „občanské nebo obchodní věci“, pokud musí být osoba, která újmu způsobila, považována za veřejný orgán, který jednal v rámci výkonu veřejné moci (v tomto případě se učitel dohlížející na žáky nepokládal za osobu „jednající v rámci výkonu veřejné moci“).

V rozsudku ve věci *Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel*, (věc C-167/00, Sb. rozh. 2002, s. I-8111), žaloba podaná jako preventivní žaloba organizací na ochranu spotřebitele s cílem zabránit obchodníkovi v používání nepřiměřených smluvních podmínek ve smlouvách se soukromými osobami.

V rozsudku ve věci *Gemeente Steenbergen v. Baten* (věc C-271/00, Sb. rozh. 2002, s. I-10489), žaloba na regresní náhradu, kterou se veřejnoprávní organizace domáhá, aby jí soukromoprávní subjekt vrátil částky vyplacené v rámci sociální podpory rozvedenému manželovi a dítěti této osoby, jsou-li základ a podmínky podání uvedené žaloby upraveny pravidly obecného práva týkajícími se vyživovacích povinností. Pokud se však žaloba na regresní náhradu zakládá na ustanoveních, jejichž prostřednictvím zákonodárce svěřil veřejnoprávnímu orgánu vlastní zvláštní pravomoc, nelze ji pokládat za „občanskou věc“.

V rozsudku ve věci *Préservatrice foncière TIARD v. Nizozemsko* (věc C-266/01, Sb. rozh. 2003, s. I-4867), žaloba, kterou smluvní stát od soukromé osoby vyžaduje splnění soukromoprávní smlouvy o ručení, která byla uzavřena s cílem umožnit třetí osobě poskytnutí záruky požadované a stanovené tímto státem, jestliže právní vztah mezi věřitelem a ručitelem, tak jak vyplývá ze smlouvy o ručení, nepředstavuje výkon státní moci, který se liší od pravidel platných ve vztahu mezi soukromými osobami.



V rozsudku ve věci *Frahuil SA v. Assitalia*, (věc C-265/02, Sb. rozh. 2004, s. I-1543), žaloba na základě zákonného přechodu práv podaná na dovozce, jenž dlužil clo ručiteli, který toto clo uhradil celním orgánům v rámci plnění smlouvy o záruce, v níž se celním orgánům zaručil za zaplacení dotyčného cla zasílatelem, jemuž hlavní povinný původně nařídil dluh zaplatit, se musí považovat za žalobu spadající pod pojem „občanské a obchodní věci“.

V rozsudku ve věci *Apostolides* (viz výše), žaloba na uznání a výkon příkazu k náhradě škody za protiprávní nabytí vlastnictví nemovitosti, předání a uvedení této nemovitosti do původního stavu, jakož i ukončení jakýchkoli jiných protiprávních zásahů, kde v původním řízení jde o spor mezi jednotlivci a žaloba směřuje nikoli proti chování nebo postupům, které předpokládají uplatnění výsad veřejné moci jednou ze stran sporu, ale proti úkonům skutečněným jednotlivci.

V rozsudku ve věci *Realchemie Nederland BV v. Bayer CropScience AG* (věc 406/09 [2011]), žaloba na uznání a výkon příkazu k uhrazení pokuty v zájmu zajištění souladu s rozhodnutím vydaným v občanské a obchodní věci, a to porušení práva k duševnímu vlastnictví považovaného za soukromé právo společnosti s ručením omezeným.

Žaloby, o nichž Soudní dvůr EU rozhodl, že se nejedná o „občanské a obchodní“:

V rozsudku ve věci *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG v. Eurocontrol* (viz výše), žaloba veřejného orgánu zřízeného mezinárodní smlouvou na získání poplatků za používání jeho zařízení a služeb od soukromé strany v případě, kdy toto používání bylo povinné a poplatky byly stanoveny jednostranně.

V rozsudku ve věci *Nizozemsko v. Rüffer* (věc C-814/79, Sb. rozh. 1980, s. 3807), žaloba veřejného orgánu odpovědného za policejní dohled nad veřejnými vodními cestami v rámci výkonu veřejné moci, který žaloval vlastníka lodi v souvislosti s úhradou nákladů vzniklých při odstraňování vraku lodi z těchto vodních cest.

V rozsudku ve věci *Lechoritou v. Dimosio tis Omospondikis Dimokratias tis Germanias* ⁽¹⁹⁾ (viz výše), žaloba právních zástupců obětí masakru, jehož se během války dopustily vojenské jednotky, a osob, které tento masakr přežily, na odškodnění dotyčným státem.

⁽¹⁹⁾ Citováno v poznámce pod čarou č. 17.

2.2 Oblast působnosti nařízení – místní působnost

2.2.1 Obecná místní působnost

Nařízení o evropském řízení o drobných nárocích platí ve všech členských státech EU s výjimkou Dánska.

2.2.2 Přeshraniční případy – obecně

Evropské řízení o drobných nárocích se vztahuje pouze na případy vymezené jako „přeshraniční“, tj. případy, ve kterých má alespoň jedna ze stran bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát soudu, u něhož byla podána žaloba; pokud jde o definici, viz čl. 3 odst. 1. V čl. 3 odst. 3 je stanoveno, že rozhodujícím okamžikem pro určení, zda se jedná o přeshraniční případ, je datum obdržení žalobního formuláře příslušným soudem. Je třeba mít na paměti, že skutkový základ této podmínky je třeba uvést v části 5 žalobního formuláře A.

2.2.2.1 Žalobci ze zemí mimo EU

Vzhledem k definici „přeshraničního případu“ a s ohledem na účinek ustanovení o příslušnosti v nařízení Brusel I může mít za určitých okolností žalobce, který má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v zemi, která není členským státem EU, možnost využít evropské řízení o drobných nárocích proti žalovanému, který má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v EU. Tak by tomu bylo v případě, kdy má žalovaný bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě, než je členský stát příslušného soudu, jelikož pak se tato strana nenachází ve stejném státě jako soud, takže je splněna podmínka stanovená v čl. 3 odst. 1.

2.2.2.2 Žalovaní ze zemí mimo EU

Rovněž žalobce, který má bydliště nebo místo obvyklého pobytu v jiném členském státě EU, než je členský stát příslušného soudu, může mít možnost podat žalobu v rámci evropského řízení o drobných nárocích proti žalovanému, který má bydliště nebo místo obvyklého pobytu mimo EU. Důvodem, na jehož základě bude moci soud v EU převzít příslušnost za tímto účelem, bude důvod uvedený v příslušném nástroji EU, například v nařízení Brusel I.

2.3 Použitelnost – lhůta

Nařízení o evropském řízení o drobných nárocích se používá ve všech členských státech EU kromě Dánska ode dne 1. ledna 2009. Nárok v rámci tohoto řízení však lze uplatnit i v případě, že předchází tomuto datu, pokud podle příslušného použitelného práva není s ohledem na povinnost, na níž je nárok založen, stanovena žádná lhůta nebo pokud dosud neuplynula promlčecí lhůta vztahující se na daný nárok.

2.4 Vztah s ostatními nástroji EU

2.4.1 Nařízení Brusel I⁽²⁰⁾

2.4.1.1 Pravidla příslušnosti

Nařízení o evropském řízení o drobných nárocích neobsahuje žádná pravidla, pokud jde o příslušnost, proto je třeba ke stanovení pravomoci soudu mezi jednotlivými členskými státy EU a s ohledem na státy mimo EU použít pravidla stanovená v nařízení Brusel I. Další vysvětlení této záležitosti v souvislosti s fungováním evropského řízení o drobných nárocích je uvedeno níže v bodě 3.1.1 v oddíle zabývajícím se zahájením řízení.

⁽²⁰⁾ Viz nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech („Brusel I“), Úř. věst. L 12, 16.1.2001, s. 1. Toto nařízení je předmětem revize na základě návrhu Evropské komise, tento návrh však nebyl dosud Radou a Evropským parlamentem schválen.

2.4.1.2 Uznávání a výkon rozhodnutí

Jedním z hlavních znaků evropského řízení o drobných nárocích je zrušení doložky vykonatelnosti⁽²¹⁾, což znamená, že rozhodnutí vydané v rámci řízení je uznáno a může být vykonáno v jiném členském státě EU, aniž by držitel rozhodnutí musel získat prohlášení vykonatelnosti, jak se vyžaduje podle pravidel pro uznávání a výkon rozhodnutí obsažených v nařízení Brusel I. V nařízení je stanoveno zvláštní vykonávací řízení, které je v této příručce objasněno v bodě 8.2 v kapitole, která se zabývá tímto tématem. Je třeba poznamenat, že za účelem výkonu rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích lze i nadále používat ustanovení o uznání a výkonu rozhodnutí v nařízení Brusel I; o tom, které řízení se použije, rozhoduje osoba, v jejíž prospěch je rozhodnutí vydáno.

⁽²¹⁾ Za tímto účelem se výraz „zrušení doložky vykonatelnosti“ vztahuje na neuplatnění mezitímních opatření stanovených v nařízení Brusel I, zejména nutnost požádat o prohlášení vykonatelnosti. Po přijetí nařízení č. 1215/2012 („nové nařízení Brusel I“) bude ode dne 10. ledna 2015 u rozhodnutí spadajících do jeho oblasti působnosti zrušeno řízení o prohlášení vykonatelnosti.

2.4.2 Nařízení o doručování⁽²²⁾ a dokazování

Každé z těchto nařízení je použitelné na evropské řízení o drobných nárocích, jelikož se tato nařízení vztahují obecně na občanskoprávní řízení, v nichž je nutné předat dokumenty a přijmout důkazy z jednoho členského státu EU do druhého. Nařízení však obsahuje určitá ustanovení, která se zabývají doručováním dokumentů i dokazováním a která mají přednost před obecnými ustanoveními v ostatních nástrojích. Nařízení obsahuje rovněž určitá ustanovení o doručování dokumentů, která jsou odvozena z nařízení, kterým se zavádí evropský exekuční titul, a která mají rovněž přednost před pravidly obsaženými v nařízení o doručování, pokud se liší.

2.4.3 Nařízení o evropském exekučním titulu a evropském platebním rozkazu

2.4.3.1 Podobnosti a rozdíly v porovnání s evropským řízením o drobných nárocích

Tato dvě nařízení lze do jisté míry spojit s evropským řízením o drobných nárocích, jelikož sdílejí některé hlavní znaky, jako jsou zjednodušená pravidla pro uznání a výkon rozhodnutí prostřednictvím

zrušení doložky vykonatelnosti a ustanovení o přezkumu rozhodnutí a osvědčení vydaných v rámci příslušných řízení, pokud nejsou splněny určité minimální normy. Za tímto účelem si kromě otázek doručování zmíněných v předchozím pododstavci nařízení o evropském řízení o drobných nárocích „vypůjčuje“ z nařízení o evropském exekučním titulu i určitá pravidla týkající se přezkumu rozhodnutí, která se vztahují na evropské řízení o drobných nárocích.

Dalším společným znakem těchto tří nařízení je to, že zavádějí do praxe zásadu vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských věcech. Jejich hlavním cílem je zjednodušení a urychlení přeshraničního uznání a výkonu práv věřitelů v Evropské unii. V tomto ohledu přispívají k budování skutečného prostoru práva v Evropské unii a dotvoření jednotného trhu. Každé z nařízení má jinou oblast působnosti – ne všechna z nich lze použít v každé přeshraniční občanské věci.

Ačkoli mezi těmito třemi nařízeními existují podobnosti, je mezi nimi jeden velmi důležitý rozdíl. Evropské řízení o drobných nárocích se na rozdíl od evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu zabývá jak spornými, tak i nespornými případy. Potenciální žalobce proto musí na samém začátku rozhodnout, které řízení je nejlepší použít, a toto rozhodnutí bude velmi záviset na okolnostech daného případu, zejména na tom, zda je pravděpodobné, že nárok bude popřen, či nikoli, a samozřejmě na hodnotě dotyčného nároku.

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1393/2007 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech (Úř. věst. L 324, 10.12.2007, s. 79) a nařízení Rady (ES) č. 1206/2001 o dokazování v občanských nebo obchodních věcech (Úř. věst. L 174, 27.6.2001, s. 1).

2.4.3.2 Srovnání využití evropského exekučního titulu, evropského platebního rozkazu a evropského řízení o drobných nárocích

Evropský exekuční titul je vhodný pouze v případě, je-li nutné vykonat rozhodnutí v nesporném případě v důsledku soudního smíru nebo pokud je stanovena povinnost jako veřejná listina, která je vykonatelná v členském státě původu. To, co se za tímto účelem rozumí nesporným případem, je vymezeno v nařízení o evropském exekučním titulu; v zásadě se jedná o případ, ve kterém nebyl nárok nikdy popřen a rozhodnutí je vydáno v nepřítomnosti nebo pro zmeškání nebo ve kterém byl nárok původně popřen, později však byla námitka stažena.

Evropský platební rozkaz – toto řízení je obzvláště vhodné pro žalobce v případě uplatnění nároku, kdy proti nároku nebyla vznesena námitka; žalobce podal soudu návrh a soud návrh přijal a vydal příkaz a doručil jej žalovanému, který poté může podat odpor; v rámci evropského platebního rozkazu však neexistuje žádné další soudní řízení, jelikož pokud žalovaný podá proti vydání rozkazu odpor, daná věc se přestane projednávat v rámci evropského platebního rozkazu a místo toho se projednává podle běžných předpisů občanského procesního práva; jestliže žalovaný nepodá proti rozkazu po doručení odpor, může žalobce poté přijmout taková opatření pro výkon rozhodnutí, jež mohou být

nezbytná k zajištění platby. Toto řízení je pro žalobce obzvláště vhodné při projednávání více nároků, jak je tomu v případě energetických společností a podobných podniků žalujících neplatících zákazníky.

Zatímco oblast působnosti evropského exekučního titulu a evropského platebního rozkazu je podobná, rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že evropský exekuční titul osvědčuje výsledek vnitrostátního řízení za účelem výkonu v jiném členském státě, zatímco evropský platební rozkaz představuje samostatné řízení EU, které je do značné míry používáno ve všech členských státech stejně. Věřitel musí rozhodnout, které z těchto řízení použije při uplatnění nároku, který je nebo pravděpodobně bude nesporný. Evropský platební rozkaz je obzvláště vhodný pro věřitele, který chce uplatnit nároky v řadě členských států, jelikož se musí obeznámit pouze s jedním řízením místo různých řízení ve vnitrostátních systémech každého z příslušných členských států.

Evropské řízení o drobných nárocích je třeba odlišovat od ostatních dvou řízení, jelikož je k dispozici pro sporné i nesporné případy, pokud hodnota nároku nepřesahuje 2000 EUR; řízení je proto dostupné pro přeshraniční případy, je-li takovýto nárok popřen. Pokud se žalobce domnívá, že neexistuje žádná možnost obhajoby, může být vhodnější využít evropský platební rozkaz, přičemž tato možnost bude představovat jediné zvláštní samostatné řízení EU, které je dostupné pro přeshraniční nároky přesahující částku ve výši 2 000 EUR.

2.4.4 Ostatní nástroje EU

Je třeba mít na paměti, že existují různé nástroje EU, které se budou vztahovat na nároky v rámci evropského řízení o drobných nárocích z důvodu věcné působnosti nařízení. Dvěma příklady jsou nařízení Řím I a Řím II o právu rozhodném pro smluvní, respektive mimosmluvní závazkové vztahy. Pravidla stanovená v jednom z těchto nařízení budou určovat, které právo se použije s ohledem na nárok v rámci evropského řízení o drobných nárocích, stejně jako u nároku v rámci jakéhokoli jiného řízení.

Subjekty zabývající se nároky v rámci evropského řízení o drobných nárocích musí mít rovněž na paměti, že v závislosti na konkrétním předmětu žaloby mohou existovat i jiné nástroje EU, jež se budou vztahovat na tento předmět. Nárok může například spadat do oblasti působnosti nástrojů EU týkajících se ochrany spotřebitele, a je-li tomu tak, mohou mít ustanovení těchto nástrojů vliv na práva a povinnosti stran v případě sporného nároku.

2.5 Vztah s vnitrostátním právem

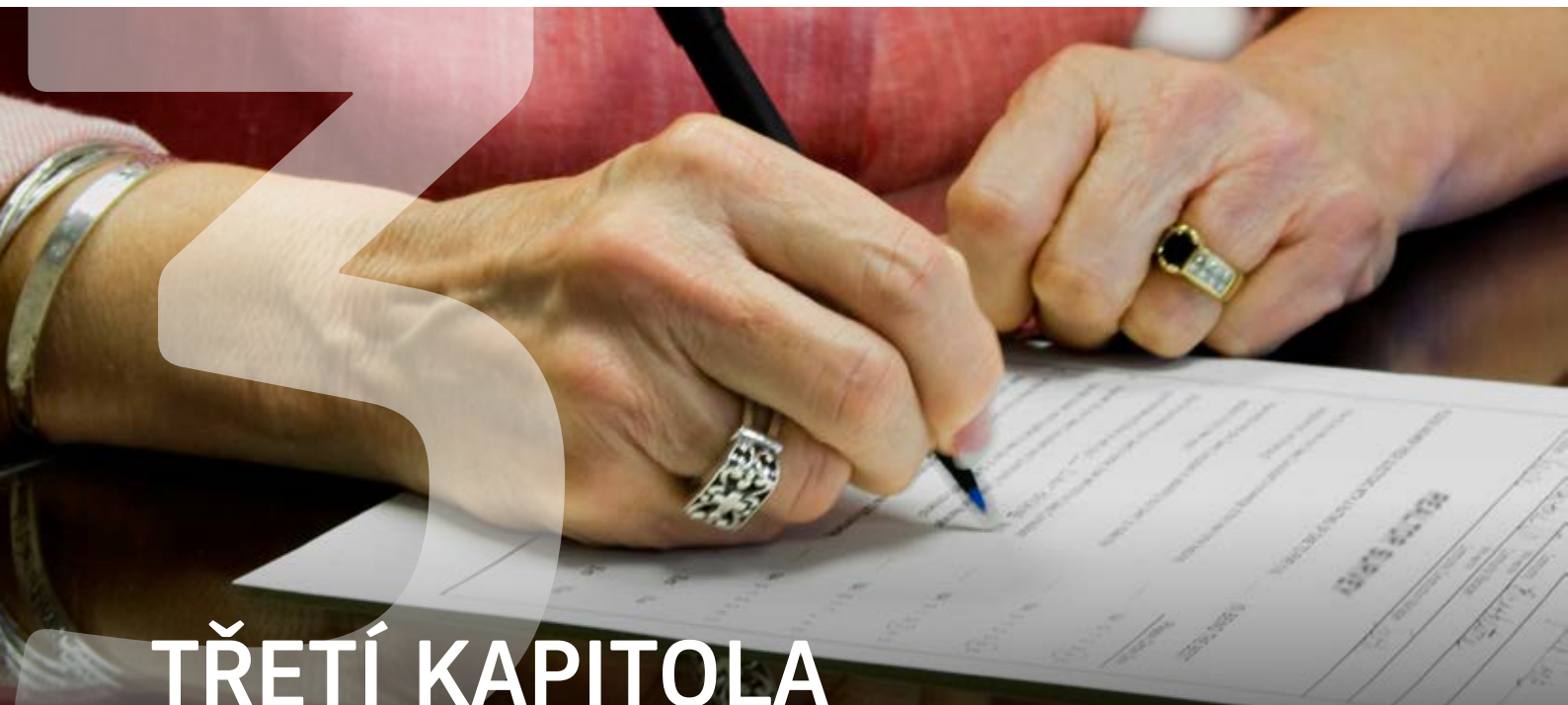
2.5.1 Vnitrostátní procesní právo

Vnitrostátní právo hraje v evropském řízení o drobných nárocích úlohu dvěma způsoby. Za prvé, s ohledem na samotné řízení nařízení objasňuje, že není-li stanoveno v nařízení jinak, řídí se evropské řízení o drobných nárocích procesním právem členského státu, v němž řízení probíhá. Nařízení na druhé straně obsahuje zvláštní ustanovení o použití vnitrostátního práva v určitých zvláštních fázích řízení; příkladem je skutečnost, zda proti rozhodnutí vydanému v rámci evropského řízení o drobných nárocích existuje, či neexistuje opravný prostředek, a situace, kdy vzájemný nárok přesahuje finanční limit pro evropské řízení o drobných nárocích⁽²³⁾. Za druhé, vnitrostátní procesní právo bude nutné uplatňovat s přihlédnutím k cílům řízení, jak jsou stanoveny v 7. bodě odůvodnění nařízení. Je třeba mít na paměti, že by vnitrostátní procesní právo nejenže nemělo být uplatňováno v rozporu s evropským řízením o drobných nárocích, nýbrž by mělo být uplatňováno rovněž tak, aby se zlepšilo dosažení cílů samotného evropského řízení o drobných nárocích.

⁽²³⁾ Viz bod 9.2, pokud jde o informace o vnitrostátním procesním právu, jež mají být poskytnuty pro účely evropského řízení o drobných nárocích.

2.5.2 Vnitrostátní hmotné právo

Kromě této obecné procesní situace se na předmět jakékoli žaloby bude s největší pravděpodobností vztahovat vnitrostátní hmotné právo. Rozhodným právem však nemusí být právo členského státu soudu, u něhož byla podána žaloba, právo se bude proto uplatňovat v souladu s příslušnými pravidly v použitelných právních nástrojích.



TŘETÍ KAPITOLA

Zahájení řízení

3.1 Soud příslušný pro přijetí žaloby

Jelikož podle článku 11 nařízení musí členské státy zajistit, aby se stranám při vyplňování formulářů dostalo praktické pomoci, měla by být takováto pomoc dostupná ve všech členských státech, a to s ohledem na vyplnění žalobního formuláře i ostatních formulářů.

3.1.1 Žalobce musí v žalobním formuláři uvést důvod příslušnosti

Pravidla, která určují, kterému soudu by měla být zaslána žaloba v rámci evropského řízení o drobných nárocích, existují na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni. Pravidla EU týkající se příslušnosti rozdělují pravomoc mezi soudy členských států a v rámci každého členského státu pak místní vnitrostátní pravidla určují, kterému soudu či soudům by měla být zaslána žaloba v rámci evropského řízení o drobných nárocích. To je pro žalobce důležitá otázka, jelikož podle čl. 4 odst. 1 nařízení musí být žalobní formulář zaslán soudu, který má místní a věcnou příslušnost k projednání žaloby. Žalobce proto musí vyplnit část 4 žalobního formuláře za účelem uvedení zvoleného důvodu příslušnosti; ve všech členských státech by měla být při vyplňování formulářů dostupná praktická pomoc, jelikož podle článku 11 musí členské státy zajistit, aby se stranám při vyplňování žalobního formuláře a ostatních formulářů dostalo pomoci.

3.1.2 Pravidla EU týkající se příslušnosti

Pravidly, která se použijí, jsou pravidla stanovená v nařízení Brusel I. To znamená, že ke zjištění, kterému soudu by měla být žaloba zaslána, bude třeba nejprve uvážit, která pravidla příslušnosti se vztahují na spor, na němž se žaloba zakládá. Pravidlo nebo pravidla, která se použijí, budou záviset na skutkové podstatě každého případu, přičemž jedním ze základních rozdílů je to, zda nárok vyplývá ze smluvního, či mimosmluvního závazku, jako je závazek vyplývající z omylu či opomenutí žalovaného, jež vedly ke ztrátě, újmě nebo škodě způsobené žalobci.

Aby bylo možné přesně stanovit, který soud nebo soudy jsou příslušné pro projednání případu v rámci evropského řízení o drobných nárocích, je nutné, aby potenciální žalobce měl přístup k informacím o vnitřních pravidlech příslušnosti platných v jednotlivých členských státech. Mnoho členských států má internetové stránky, na nichž lze tyto informace nalézt. Podle nařízení jsou členské státy rovněž povinny poskytnout Evropské komisi informace o soudech, které jsou příslušné pro projednání případu v rámci evropského řízení o drobných nárocích, a tyto informace jsou poté zveřejněny.

Tyto informace jsou zpřístupněny prostřednictvím evropského portálu e-justice, který umožňuje přístup k internetovým stránkám Evropského

soudního atlasu, jež poskytují informace o vnitrostátních právních předpisech v jednotlivých členských státech⁽²⁴⁾.

3.1.2.1 Příslušnost v případech týkajících se spotřebitelů

V nařízení Brusel I existují zvláštní pravidla příslušnosti, která se vztahují na případy týkající se spotřebitelů. Spotřebitel je definován jako osoba, která nejedná pro účely podnikání. Povědomí o tom, která pravidla v rámci nařízení Brusel I se použijí, má obzvláštní význam při zjišťování, kdo je příslušný v případě žaloby spotřebitele podané například proti určitému podniku. Za určitých okolností může být spotřebitel oprávněn podat žalobu soudu v členském státě, ve kterém má bydliště nebo místo obvyklého pobytu a který je příslušný pro projednání žaloby v rámci evropského řízení o drobných nárocích podle místních vnitrostátních pravidel. V mnoha případech to bude soud v jeho domovském městě. To je důležité rovněž pro ostatní druhy případů týkajících se spotřebitelů, včetně žaloby podané podnikem na určitého spotřebitele, žaloby jednotlivého „spotřebitele“ na jiného spotřebitele a rovněž žalob mezi podniky.

⁽²⁴⁾ Odkazy na portál e-justice a internetové stránky Atlasu jsou uvedeny na konci této příručky.

3.1.2.2 Pravidla příslušnosti v případech týkajících se spotřebitelů obsažená v nařízení Brusel I

Články 15 až 17 nařízení Brusel I obsahují zvláštní pravidla týkající se příslušnosti v případě spotřebitelských smluv. Tato pravidla nenahrazují jiná pravidla v nařízení, poskytují však spotřebitelům dodatečnou možnost rozhodnout se, kde podat žalobu.

V případě smlouvy

- týkající se koupě movitých věcí na splátky,
- týkající se půjčky návratné ve splátkách nebo
- uzavřené s podnikem, který vykonává podnikatelské činnosti v členském státě, v němž má spotřebitel bydliště, nebo zaměřuje tyto činnosti jakýmkoli způsobem, jako je například reklama, na takovýto členský stát,

může spotřebitel podat žalobu týkající se smlouvy buď

- u soudů členského státu, ve kterém má podnik sídlo, nebo
- u soudů v místě, kde má spotřebitel bydliště,

a podnik může podat žalobu na spotřebitele na základě smlouvy pouze u soudů v místě, kde má spotřebitel bydliště. V kterémkoli



případě může být vzájemná žaloba podána u soudu, který projednává původní žalobu.

Tato ujednání o příslušnosti nelze měnit dohodou spotřebitele a podniku, ledaže

- dohoda byla uzavřena po vzniku sporu, který je předmětem žaloby,
- tato dohoda spotřebiteli umožňuje zahájit řízení u jiných soudů než těch, které jsou stanoveny podle pravidel, nebo
- dohoda je uzavřena mezi spotřebitelem s bydlištěm a podnikem se sídlem v téže členské státě a tato dohoda zakládá příslušnost soudů tohoto členského státu a je přípustná podle práva tohoto státu.

Poznámky:

1. Je-li smlouva, z níž vyplývá nárok, uzavřena mezi spotřebitelem a podnikem, který sice nemá sídlo ve stejném členském státě, v němž má bydliště spotřebitel, má však v některém členském státě pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu, je s ním jednáno tak, jako by měl sídlo ve stejném členském státě jako spotřebitel.
2. Zvláštní pravidla týkající se spotřebitelů se obvykle nepoužijí v případě přepravních smluv; použijí se však v případě, kdy smlouva

poskytuje kombinaci dopravy a ubytování zahrnutou v ceně, jak je tomu například v případě souborných služeb pro pobyty.

3.1.3 Místní nebo „vnitrostátní“ pravidla týkající se příslušnosti

Jakmile se žalobce rozhodl, které pravidlo nebo pravidla nařízení Brusel I se použijí, a tudíž které soudy ve kterém členském státě nebo státech budou příslušné, musí žalobce za účelem rozhodnutí, kterému soudu by měla být zaslána žaloba v rámci evropského řízení o drobných nárocích, přezkoumat rovněž vnitřní pravidla členského státu, jehož soudy jsou příslušné podle pravidel EU, aby zjistil, který soud nebo soudy mohou být podle místních vnitrostátních právních předpisů příslušné k projednání žaloby v rámci evropského řízení o drobných nárocích. Toto se mezi jednotlivými členskými státy liší vzhledem k neexistenci úpravy na úrovni EU.

V členských státech, v nichž existuje vnitrostátní řízení o drobných nárocích či podobné řízení, jsou k projednání žaloby v rámci evropského řízení o drobných nárocích často příslušné stejné soudy jako k projednání případů v rámci vnitrostátního řízení. V jiných členských státech existují zvláštní pravidla pro určení, kterému soudu by měla být zaslána žaloba v rámci evropského řízení o drobných nárocích, a v některých členských státech existuje několik možností v závislosti na předmětu žaloby.

To vše vyžaduje odkaz na zdroje informací o vnitřních pravidlech jednotlivých členských států. Mnoho členských států má internetové stránky, na nichž jsou tyto informace uvedeny, a podle nařízení

o evropském řízení o drobných nárocích musí členské státy poskytnout tyto informace rovněž Evropské komisi, která je zveřejní.

Tyto informace jsou dále k dispozici prostřednictvím evropského portálu e-justice, který umožňuje přístup k těmto informacím prostřednictvím internetových stránek Evropského soudního atlasu, jež poskytují aktuální informace o vnitrostátních právních předpisech v jednotlivých členských státech⁽²⁵⁾.

3.2 Použití žalobního formuláře

Jak bylo v této příručce uvedeno dříve, záměrem evropského řízení o drobných nárocích je to, že by toto řízení mělo být v zásadě písemné. Řízení proto musí být zahájeno pomocí žalobního formuláře, který je předepsán v nařízení a je uveden jako formulář A v příloze I nařízení. Podle čl. 4 odst. 5 musí členské státy zajistit, aby byl žalobní formulář k dispozici u všech soudů, u nichž může být zahájeno evropské řízení o drobných nárocích. Podle článku 11 musí mimoto členské státy zajistit, aby se stranám při vyplňování formulářů dostalo praktické pomoci. Na konci této příručky je uveden odkaz na elektronické verze žalobního formuláře ve všech úředních jazycích EU. Samotný žalobní formulář obsahuje pokyny ohledně toho, jaké údaje má žalobce vložit, a tyto pokyny je třeba pečlivě dodržovat. Existují však dva specifické aspekty,

⁽²⁵⁾ Odkazy na portál e-justice a internetové stránky Atlasu jsou uvedeny na konci této příručky.

které si zasluhují zvláštní zmínku, a to posouzení samotného nároku a otázka, jak pro účely nároku zacházet s úroky.

3.2.1 Posouzení nároku

3.2.1.1 Stanovení nároku

Posouzení základu a částky nároku je nezbytné při vyplňování části 8 formuláře A „*Podrobnosti o nároku*“, kde je uveden nárok, a rovněž k určení, zda nárok skutečně spadá do finančního limitu pro evropské řízení o drobných nárocích. Co se týká první otázky, je velmi důležité, aby byl každý zvláštní prvek nároku a jeho základ uveden co nejjednoznačněji, přičemž je třeba mít na paměti, že žalovaný může nárok popřít. Skutkový základ nároku, který je uveden v části 8 žalobního formuláře, musí být doložen listinnými důkazy, které jsou nezbytné k tomu, aby mohl soud, který žalobu obdrží, určit hodnotu nároku, jeho základ a důkazy podporující nárok. Není-li tomu tak, hrozí nebezpečí, že soud může návrh odmítnout jako neopodstatněný nebo přinejmenším požádat žalobce o další informace, což si vyžádá určitý čas a řízení prodlouží.

3.2.1.2 Hodnota nároku

Co se týká hodnoty nároku, je třeba mít na paměti, že finanční limit platí bez navýšení o náklady, výlohy a úroky, které se připočítají k hlavnímu nároku. Pokud hlavní nárok obsahuje několik prvků, je třeba je uvést zvlášť, jestliže však společná hodnota všech těchto prvků přesáhne

finanční limit, nespadá nárok do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích⁽²⁶⁾.

3.2.2 Zacházení s úroky

Ačkoli se nárok posuzuje bez přihlédnutí k požadovaným úrokům, je třeba uvést výši úroků nebo úrokovou sazbu a rovněž základ pro úroky, které narostly nebo narůstají ve vztahu k hlavnímu nároku, a toto je nutno uvést v části 7 v bodě 7.4. Je-li však samotný hlavní nárok založen na požadavku týkajícím se uhrazení úroků, pak je třeba jej uvést v bodě 7.1 a hodnota nároku bude na tomto základě posouzena jako hlavní nárok, ačkoli se jedná o úroky. Příkladem takovéto situace může být případ, kdy se hlavní nárok týká úroků z půjčky, jejíž jistinu již žalovaný splatil.

3.3 Náklady na podání žaloby

Ve většině členských států účtují soudy za přijetí žaloby v rámci evropského řízení o drobných nárocích určitý poplatek a žalobu neprojednávají, dokud není tento poplatek uhrazen. To znamená, že je nutné nejprve zjistit, zda soud, jemuž má být žaloba zaslána a který je podle pravidel EU a vnitrostátních pravidel příslušným soudem, vyžaduje zaplacení poplatku za podání žaloby. Pokud ano, je dalším krokem zjištění výše tohoto poplatku a způsobu jeho úhrady. Tyto informace mohou být opět dostupné prostřednictvím místních internetových stránek a rovněž

⁽²⁶⁾ Je třeba mít na paměti, že finanční limit bude přezkoumán a že nemusí zůstat ve výši 2 000 EUR.

prostřednictvím internetových stránek Evropské soudní sítě/atlasu, viz bod 3.1.2. Způsob platby případného poplatku je třeba každopádně uvést v části 6 žalobního formuláře, kde jsou stanoveny různé možnosti.

3.4 Přílohy žalobního formuláře

Jelikož evropské řízení o drobných nárocích má být v zásadě písemným řízením, je nutné zaslat spolu se žalobním formulářem všechny nezbytné podpůrné doklady ve formě listinných důkazů. Tyto doklady jsou potřebné pro posouzení hodnoty nároku, základu nároku a důkazů, jež lze použít v případě, je-li nárok popřen, přičemž je třeba mít na paměti, že se evropské řízení o drobných nárocích vztahuje na sporné i nesporné nároky. To vše je objasněno v čl. 4 odst. 1 nařízení a v části 8 žalobního formuláře. Ačkoli si soud může od žalobce vyžádat další informace (viz bod 5.2), jestliže informace obdržené se žalobním formulářem spolu s informacemi uvedenými v samotném žalobním formuláři nepostačují k opodstatnění nároku, hrozí nebezpečí, že nárok může být odmítnut, proto se doporučuje zaslat při podání žalobního formuláře všechny příslušné informace, přičemž je třeba mít vždy na paměti, že může být zapotřebí překlad se souvisejícími důsledky pro náklady.

3.5 Zaslání žaloby soudu

V čl. 4 odst. 1 nařízení je objasněno, že žalobu lze zaslat poštou nebo pomocí jiných komunikačních prostředků, jako je fax nebo elektronická pošta, které přijímá členský stát, v němž se řízení zahajuje. Je proto nezbytné, aby žalobce věděl, jaké komunikační prostředky přijímá soud, jemuž má být zaslán žalobní formulář za účelem zahájení řízení. To je záležitost, která by měla být zjištěna na stejném základě jako ostatní informace o vnitrostátním řízení v členských státech, a stejným způsobem by měly být dostupné i příslušné informace.

Žalobci si musí dávat pozor při zjišťování, co a v jaké formě bude soud vyžadovat, pokud jde o podpůrné doklady, zejména listinné důkazy a jiné materiály, které mohou být použity jako důkaz. Ne všechny soudy přijímají kopie (naskenované či pořízené jiným způsobem) listinných důkazů a soud může na základě svých vnitrostátních pravidel týkajících se důkazů vyžadovat originály. V závislosti na přesném postoji v tomto ohledu proto i v případě, že soud může přijmout formulář v elektronické formě, nemusí být možné zaslat elektronicky podpůrné doklady, a je tudíž smysluplné

zaslat žalobní formulář s listinnými důkazy jinými prostředky, které jsou pro soud přijatelné⁽²⁷⁾.

3.6 Jazyk

Podle čl. 6 odst. 1 musí být žalobní formulář předložen v jazyce soudu a to se vztahuje rovněž na popis podpůrných dokladů v bodě 8.2 žalobního formuláře. Co se týká ostatních formulářů a dokumentů, viz rovněž bod 4.7. Při výběru příslušného jazyka v členských státech s několika „úředními“ jazyky je třeba si dávat pozor. Některé členské

státy jsou ochotny přijímat žaloby i v jiném jazyce, než je „úřední“ jazyk⁽²⁸⁾. Je nutné mít rovněž na paměti, že žalovaný může být oprávněn odmítnout doručení žalobního formuláře a dokumentů, pokud nejsou splněny příslušné jazykové požadavky vztahující se na doručování; to je blíže objasněno v bodě 4.2 a v poznámce pod čarou č. 32. Je třeba podotknout, že je-li pro účely čl. 6 odst. 3 nutný překlad, odpovědnost za zajištění překladu, a tudíž náklady nese strana, kterou o to soud požádá. Totéž platí v případech, kdy strana odmítne doručení dokumentu, protože není vyhotoven ve správném jazyce, jak je stanoveno v čl. 6 odst. 3.

⁽²⁷⁾ Ačkoli některé soudy jsou ochotny přijmout žalobní formulář v elektronické podobě a další mohou následovat, je sporné, zda tyto soudy mohou přijímat v elektronické podobě i připojené listinné důkazy; v nařízení není nic, co by soudům bránilo v přijímání všech dokumentů elektronickými prostředky, a je třeba doufat, že se tento postoj postupně zlepší, jelikož to by podpořilo celkový cíl, aby evropské řízení o drobných nárocích bylo jednoduché, rychlé a relativně málo nákladné pro uživatele.

⁽²⁸⁾ Informace o jazycích, které se vyžadují nebo jsou přípustné, jsou k dispozici rovněž na vnitrostátních internetových stránkách nebo na internetových stránkách Evropského soudního atlasu/sítě.



ČTVRTÁ KAPITOLA

Postup poté,
co soud obdrží žalobu

4.1 Oprava nebo doplnění žalobního formuláře žalobcem

4.1.1 Soud ověří žalobní formulář

První věcí, kterou musí soud učinit po přijetí žalobního formuláře a podpůrných dokladů a před doručením dokumentů žalovanému, je ověření, zda byl formulář řádně vyplněn v souladu s požadavky nařízení. Pokud tomu tak není a pokud soud nezastává od samého počátku názor, že nárok není opodstatněný či že je zcela nepřipustný, přičemž v tomto případě může soud nárok odmítnout, může soud žalobce požádat, aby žalobní formulář doplnil nebo opravil, popřípadě poskytl doplňující informace nebo doklady. Toto je stanoveno v čl. 4 odst. 4.

4.1.2 Soud uvědomí žalobce, pokud nárok nespadá do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích

Jestliže se soud domnívá, že nárok je sice řádně stanoven a náležitě odůvodněn, nespadá však do oblasti působnosti nařízení, tj. zabývá se předmětem, který nemůže být základem nároku v rámci evropského řízení o drobných nárocích nebo hodnota nároku je vyšší než finanční limit pro evropské řízení o drobných nárocích, musí podle čl. 4 odst. 3

o tom vyrozumět žalobce⁽²⁹⁾. Žalobce se poté může rozhodnout, zda žalobu vezme zpět, nebo pokud tak neučiní, musí ji soud projednat podle příslušného procesního práva, jak je stanoveno v čl. 4 odst. 3.

4.1.3 Žalobce může při vyplňování žalobního formuláře požádat o pomoc

Jelikož si oprava vyžádá další čas, je vždy v zájmu žalobce, aby se snažil zajistit, že formulář je řádně vyplněn a zaslán soudu se všemi potřebnými podpůrnými doklady již při prvním podání. V tomto ohledu by měl mít žalobce možnost požádat při vyplňování formuláře o pomoc, jelikož podle článku 11 musí toto členské státy zajistit. V mnoha členských státech je tato pomoc poskytována zaměstnanci soudu, úprava se však liší.

⁽²⁹⁾ Pokud soud rozhodne o přijetí žaloby, projedná ji však v rámci příslušného vnitrostátního řízení, měl by žalobce vyrozumět rovněž o tomto rozhodnutí a některé členské státy vyhotovily za tímto účelem formulář. V některých členských státech byly navíc k formulářům stanoveným v nařízení vyhotoveny formuláře pro použití v rámci evropského řízení o drobných nárocích.

4.1.4 Žádost o doplnění nebo opravu žalobního formuláře určená žalobci

Takovouto žádost lze podat pomocí formuláře B stanoveného v nařízení. Formulář lze použít rovněž v případě, že žalobní formulář nebyl podán v jazyce soudu, s cílem požádat žalobce o poskytnutí formuláře ve správném jazyce. Ve formuláři stanoví soud lhůtu, dokdy musí žalobce poskytnout požadované informace nebo vrátit opravený formulář. V čl. 14 odst. 2 nařízení je stanoveno, že se tato lhůta může za výjimečných okolností prodloužit. Pokud tak žalobce neučiní ve stanovené lhůtě nebo pokud není formulář stále vyplněn správně či v příslušném jazyce, může být nárok odmítnut. Účinkem odmítnutí z tohoto důvodu je to, že není rozhodnuto o podstatě nároku, který může být předložen znovu v rámci evropského řízení o drobných nárocích nebo v rámci příslušného vnitrostátního řízení.

4.2 Zaslání žalobního formuláře žalovanému

4.2.1 Soud zašle kopii žalobního formuláře A a formulář C

Jakmile soud rozhodl, že žaloba může být projednána v rámci evropského řízení o drobných nárocích, ať už v původní podobě předložené žalobcem, nebo po opravě žalobního formuláře či poskytnutí doplňujících informací nebo dokladů žalobcem, zašle soud žalovanému kopii žalobního

formuláře a podpůrných dokladů spolu s odpovědním formulářem C, jehož první část vyplní soud⁽³⁰⁾.

4.2.2 Lhůta

Soud musí zaslat žalovanému tyto písemnosti do 14 dnů od obdržení řádně vyplněného žalobního formuláře pro účely evropského řízení o drobných nárocích. Tato lhůta začíná běžet buď ode dne přijetí původního žalobního formuláře, pokud nebyla zapotřebí oprava nebo doplňující informace, nebo od pozdějšího data s ohledem na lhůtu stanovenou v žádosti o opravu nebo doplnění formuláře či poskytnutí doplňujících informací určené žalobci.

4.2.3 Způsoby doručování

4.2.3.1 Doručení poštou s potvrzením o přijetí – čl. 13 odst. 1

Podle čl. 13 odst. 1 musí soud zaslat formulář C spolu s kopií žalobního formuláře a podpůrnými doklady poštou s potvrzením o přijetí, které uvádí datum přijetí⁽³¹⁾.

⁽³⁰⁾ Je třeba věnovat pozornost jazyku formulářů – viz bod 4.2.3, co se týká požadavků na doručování; některé soudy zasílají formuláře jak v jazyce soudu, tak i v jazyce příjemce.

⁽³¹⁾ Má-li být doručení provedeno v jiném členském státě, musí být dokumenty předány tomuto jinému členskému státu v souladu s nařízením o doručování.

4.2.3.2 Obecná pravidla pro doručování – čl. 13 odst. 2

Není-li provedeno doručení poštou tímto způsobem, nařízení stanoví, že doručení pro účely evropského řízení o drobných nárocích lze provést jedním ze způsobů stanovených v nařízení o evropském exekučním titulu. Pokud jde o tato obecná pravidla pro doručování, viz články 13 a 14 nařízení o evropském exekučním titulu. Je třeba zdůraznit, že tato pravidla doručování převzatá z nařízení o evropském exekučním titulu představují obecná pravidla, která se použijí pouze v případě, není-li doručení provedeno způsobem stanoveným v čl. 13 odst. 1 nařízení o evropském řízení o drobných nárocích. Podrobnější informace o těchto obecných pravidlech jsou uvedeny v rámečku o doručování uvedeném na této straně.

Obecná pravidla pro doručování dokumentů podle článků 13 a 14 nařízení o evropském exekučním titulu

4.2.3.2.1. Doručení s dokladem o přijetí příjemcem nebo zástupcem příjemce

Způsoby doručení s dokladem o přijetí uvedené v článku 13 nařízení o evropském exekučním titulu umožňují:

- osobní doručení s potvrzením o přijetí podepsaným příjemcem,
- prohlášení příslušné osoby, která doručení uskutečnila, že příjemce dokument přijal nebo odepřel přijetí bez jakéhokoli oprávněného důvodu⁽³²⁾,
- doručení poštou s potvrzením o přijetí podepsaným příjemcem⁽³³⁾,

⁽³²⁾ V této souvislosti je třeba mít na paměti zejména právo odmítnout doručení podle článku 8 nařízení o doručování (nařízení (ES) č. 1393/2007), pokud písemnosti nejsou vyhotoveny v jazyce, kterému adresát rozumí, nebo v úředním jazyce nebo jednom z úředních jazyků místa doručení; viz rovněž 12. bod odůvodnění; to však neznamená, že žalovaný je oprávněn odmítnout doručení dokumentu, který není vyhotoven v jazyce členského státu, pokud rozumí jazyku dokumentu; v této souvislosti viz rozsudek ESD ve věci C-14/07 – *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR a Industrie- und Handelskammer Berlin v. Nicholas Grimshaw & Partners Ltd.*

⁽³³⁾ To je podobné jako způsob stanovený v čl. 13 odst. 1 nařízení o evropském řízení o drobných nárocích – viz bod 4.2.3.1.

- doručení elektronickými prostředky s potvrzením o přijetí podepsaným příjemcem.

4.2.3.2.2. Doručení bez dokladu o přijetí příjemcem nebo zástupcem příjemce

Způsoby doručení bez dokladu o přijetí uvedené v článku 14 nařízení o evropském exekučním titulu obdobně umožňují:

- doručení na osobní adresu příjemce osobám, které žijí ve stejné domácnosti jako příjemce nebo jsou tam zaměstnány,
- v případě příjemce, který je osobou samostatně výdělečně činnou nebo právnickou osobou, může být doručení provedeno rovněž na obchodní adresu příjemce osobám, které příjemce zaměstnává,
- uložení dokumentu v poštovní schránce příjemce,
- uložení dokumentu na poště nebo u příslušných veřejných orgánů a vložení písemného oznámení o tomto uložení do poštovní schránky příjemce za předpokladu, že je dokument v písemném oznámení jasně označen jako dokument soudu nebo že je v dokumentu poukázáno na to, že doručení se na

základě uvedeného oznámení pokládá za uskutečněné a že počínají běžet lhůty.

Pokud se použije některý z těchto čtyř způsobů, musí být doručení potvrzeno:

- potvrzením o přijetí podepsaným osobou, již byl dokument doručen, nebo
- dokumentem podepsaným osobou, která doručení uskutečnila, s uvedením způsobu doručení, data doručení a jména osoby, které byl dokument doručen, a rovněž jejího vztahu k příjemci.

Doručení lze provést rovněž:

- poštou bez dokladu o přijetí, pokud má příjemce adresu v členském státě soudu, u něhož byla podána žaloba,
- elektronickými prostředky s automatickým potvrzením o doručení za předpokladu, že příjemce s tímto způsobem doručení výslovně souhlasil předem.

Poznámka: Doručení prostřednictvím jednoho z těchto způsobů není přípustné, pokud není adresa dlužníka známa s jistotou.



4.3 Co může udělat žalovaný po přijetí žalobního formuláře

Po přijetí žalobního formuláře může žalovaný

- odpovědět do 30 dnů od doručení žalobního formuláře
 - tak, že vyplní část II odpovědního formuláře C a zašle jej spolu s případnými příslušnými podpůrnými doklady zpět soudu, nebo
 - jiným vhodným způsobem bez použití odpovědního formuláře,
- neodpovědět – v tomto případě vydá soud rozhodnutí o nároku do 30 dnů ode dne doručení.

V odpovědi může žalovaný mimo jiné

- uznat nárok nebo spor, a to zcela nebo částečně,
- napadnout důvod příslušnosti, na němž se žaloba zakládá,
- napadnout nárok tvrzením,
 - že spadá mimo věcnou oblast působnosti evropského řízení o drobných nárocích, pokud jde o předmět – místo za tímto účelem je poskytnuto v bodě 1 části II odpovědního formuláře C; nebo
 - že se nejedná o přeshraniční případ ve smyslu článku 3 nařízení,
- uvést, že hodnota nepeněžitého nároku překračuje částku stanovenou pro evropské řízení o drobných nárocích,
- popřít nárok s ohledem na jeho podstatu nebo požadovanou částku,

- v bodě 2 části II odpovědního formuláře uvést, které výpovědi svědků a další důkazy mají být předloženy, a případně připojit příslušné podpůrné doklady,
- požádat o ústní jednání pomocí bodu 3 odpovědního formuláře a
- předložit vzájemnou žalobu pomocí žalobního formuláře A a zaslat ji společně s případnými příslušnými podpůrnými doklady a odpovědním formulářem.

Poznámka: Žalovaný nemusí zaslat žalobci žádné dokumenty; to učiní soud v souladu s čl. 5 odst. 4 a 6 nařízení.

4.4 Nárok nebo vzájemný nárok překračuje stanovenou částku

Pokud žalovaný tvrdí, že hodnota nepeněžitého nároku překračuje finanční limit stanovený pro evropské řízení o drobných nárocích, musí soud o této věci rozhodnout do 30 dnů od odeslání odpovědi žalobci. Jestliže žalovaný předloží vzájemný nárok, má žalobce podobné právo tvrdit, že vzájemný nárok překračuje finanční limit. Z ustanovení čl. 2 odst. 1 a čl. 5 odst. 5 použitých na vzájemný nárok podle čl. 5 odst. 7 vyplývá, že žalobce, respektive žalovaný budou mít v rámci řízení možnost napadnout vzájemná tvrzení v tomto ohledu.

Rozhodnutí soudu o této věci nepředstavuje rozhodnutí o podstatě nároku nebo vzájemného nároku, nýbrž se jedná o rozhodnutí, zda nárok spadá do oblasti působnosti řízení⁽³⁴⁾. Nařízení v čl. 5 odst. 5 a 7 stanoví, že rozhodnutí soudu o této záležitosti není samostatně napadnutelné.

4.5 Vzájemná žaloba

Pokud žalovaný předloží vzájemnou žalobu, pak se podle čl. 5 odst. 7 na vzájemnou žalobu vztahují všechna ustanovení nařízení, zejména články 2 a 4 a, čl. 5 odst. 3 až 5, stejně jako na hlavní žalobu. To znamená, že vzájemná žaloba musí spadat do oblasti působnosti nařízení a vztahují se na ni rovněž ustanovení o zahájení řízení⁽³⁵⁾. S ohledem na vzájemnou žalobu platí tyto dodatečné body:

- Soud musí žalobci doručit vzájemnou žalobu a podpůrné doklady do 14 dnů od obdržení.
- Žalobce musí odpovědět do 30 dnů od doručení.
- Je-li hodnota vzájemného nároku vyšší než finanční limit pro evropské řízení o drobných nárocích, nespadá celý případ, tj. nárok i vzájemný nárok, do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích a bude projednán v souladu s příslušnými

⁽³⁴⁾ Viz rovněž bod 4.1.2, pokud jde o to, co se stane, jestliže nárok nebo vzájemný nárok nespadá do oblasti působnosti evropského řízení o drobných nárocích.

⁽³⁵⁾ V tomto ohledu viz třetí kapitola této příručky, na níž je nutno odkázat.

postupy v členském státě soudu, u něhož byla podána žaloba, a to u tohoto soudu, či u jiného soudu, který je příslušný podle vnitrostátního práva.

Poznámka: Za účelem stanovení hodnoty nároku a vzájemného nároku je třeba je posoudit zvlášť. To vyplývá ze skutečnosti, že podle čl. 5 odst. 7 se na vzájemný nárok vztahuje článek 2. Z toho rovněž vyplývá, že není pravdou, že kumulativní hodnota nároku a vzájemného nároku musí být v rámci finančního limitu, aby byl případ dále projednáván v rámci evropského řízení o drobných nárocích; při tomto rozhodování není tudíž soud oprávněn jít nad rámec příslušných hodnot nároku a vzájemného nároku.

4.6 Lhůty

Je nutno podotknout, že se na všechny fáze evropského řízení o drobných nárocích vztahují pevně stanovené lhůty a že je obzvláště důležité tyto lhůty dodržet při zahájení řízení a v době, kdy soud začne posuzovat sporné body. K dosažení rychlého řízení jsou kritické především lhůty stanovené v článku 5, zejména lhůty týkající se doručování dokumentů a odpovědí žalovaného a žalobce v závislosti na vývoji žaloby. Podle čl. 14 odst. 2 má soud pravomoc prodloužit lhůty stanovené pro odpověď žalovaného na žalobu (podle čl. 5 odst. 3) a pro odpověď žalobce na vzájemnou žalobu (podle čl. 5 odst. 6), avšak pouze za výjimečných okolností.

4.7 Jazyk

Je třeba mít na paměti, že pravidla ohledně jazyka použitého v evropském řízení o drobných nárocích jsou pro odpověď žalovaného, vzájemnou žalobu a případnou odpověď na ni, jakož i popis dokumentů podporujících vzájemný nárok stejná jako v případě hlavního nároku; v tomto ohledu se odkazuje na bod 3.6.



PÁTÁ KAPITOLA

Zjištění skutkového stavu

5.1 Povinnost soudu s ohledem na sporné záležitosti

5.1.1 Soud přebírá iniciativu při zjišťování skutkového stavu

Prvořadou úlohou soudu je zjistit sporné skutečnosti týkající se nároku nebo vzájemného nároku v rámci evropského řízení o drobných nárocích. Důvodem je to, že podle příslušných ustanovení nařízení (čl. 4 odst. 4, čl. 7 odst. 1 a čl. 9 odst. 1) je soudu uložena povinnost, aby tak učinil a aby převzal iniciativu při vyrozumění stran, jaké informace soud od nich požaduje, aby mohl dospět k rozhodnutí o sporných záležitostech. Takto za vedení a kontrolu řízení odpovídá soud a záměrem je, aby soud tímto zajistil dosažení cílů nařízení spočívajících v zajištění toho, aby bylo řízení rychlé, jednoduché a relativně málo nákladné.

5.1.2 Soud určuje způsob dokazování a povahu důkazů

Z tohoto důvodu článek 9 stanoví, že soud určí způsob dokazování a provede důkaz znaleckým posudkem nebo výpovědí svědků, pouze je-li to nutné pro vydání rozhodnutí. Při posuzování této záležitosti musí soud vzít v úvahu náklady spojené s těmito důkazními prostředky, a to na základě zásady stanovené mimo jiné v člancích 1 a 16 a v 29. bodě

odůvodnění, že by evropské řízení o drobných nárocích mělo snížit náklady na uplatňování přeshraničních nároků nízké hodnoty. V čl. 5 odst. 1 je stanoveno, že soud rozhodne, zda nařídí ústní jednání za účelem zjištění skutečností, ústní jednání však není povinné a soud má pravomoc provést dokazování bez ústního jednání.

5.2 Doplňkové informace od žalobce a žalovaného

Jak bylo uvedeno v této příručce v bodě 4.1 a jak je stanoveno v čl. 4 odst. 4 a v čl. 5 odst. 7, může soud po obdržení žalobního formuláře nebo vzájemné žaloby strany požádat, aby poskytly další informace, pokud to pokládá za nutné. Jelikož je soudu uložena povinnost, aby s ohledem na nárok zjistil skutečnosti a určil sporné body, čl. 7 odst. 1 písm. a) soudu umožňuje, aby si od stran vyžádal další informace týkající se nároků, jakmile po doručení obdržel odpověď na žalobu nebo vzájemnou žalobu. Soud stanoví lhůtu pro poskytnutí informací a za výjimečných okolností může tuto lhůtu prodloužit, jak je stanoveno v čl. 14 odst. 2. Podle čl. 7 odst. 3 ve spojení s čl. 14 odst. 1 musí soud stranu, již je žádost určena, informovat o důsledcích zmeškání lhůty, k nimž může patřit zjištění v neprospěch této strany nebo odmítnutí nároku. Všechna tato ustanovení mají posílit úlohu soudu při vedení řízení s cílem dospět k rychlému rozhodnutí.

5.3 Soud rozhodne o konání ústního jednání

5.3.1 Soud nařídí ústní jednání pouze tehdy, je-li to nutné

Jak bylo uvedeno výše, je na soudu, aby rozhodl, zda za účelem zjištění skutečností nařídí ústní jednání. To vyplývá ze zásady stanovené v čl. 5 odst. 1, že evropské řízení o drobných nárocích je v zásadě písemným řízením, a soud by měl ústní jednání nařídít pouze tehdy, pokud to pokládá za nutné, aby mohl rozhodnout o sporných skutkových otázkách, které nelze vyřešit jiným způsobem, tj. vyžádáním si doplňkových informací od některé ze stran či od obou stran, nebo pokud o to požádá některá ze stran. Z toho vyplývá, že rozhodnutí soudu o konání ústního jednání musí být vydáno ve vztahu ke každému jednotlivému případu s přihlédnutím ke konkrétním sporným skutečnostem a rovněž k informacím, které má soud k dispozici nebo které může získat, aniž by se konalo ústní jednání. Soud by měl při výkonu svých funkcí podle čl. 5 odst. 1 a při uplatnění obecné zásady, že by evropské řízení o drobných nárocích mělo být písemným řízením, kdy se ústní jednání koná pouze výjimečně, rozhodnout, zda v daném případě nařídí ústní jednání, či nikoli, a to s přihlédnutím ke všem okolnostem jednotlivého případu, a neměl by uplatňovat obecnou zásadu, že tak učiní ve všech případech projednávaných v rámci evropského řízení o drobných nárocích⁽³⁶⁾.

⁽³⁶⁾ Pokud jde obecně o povinnosti soudu při rozhodování o konání ústního jednání, viz bod 5.6.2 a 9. bod odůvodnění.

Při rozhodování, zda nařídí ústní jednání, či nikoli, uváží soudy takové záležitosti, jako jsou náklady a vhodnost.

5.3.2 Soud může ústní jednání odmítnout

I pokud některá ze stran požádá o ústní jednání, může soud takovouto žádost zamítnout, má-li za to, že vzhledem k okolnostem případu není ústní jednání nutné k vyřešení sporných bodů a k zajištění spravedlivého průběhu řízení. Při rozhodování o tom, zda nařídí, či nenařídí ústní jednání, a rovněž v průběhu jednání musí soud ctít právo na spravedlivý proces a zásadu sporného řízení, jak je objasněno v 9. bodě odůvodnění. Pokud soud žádost o ústní jednání zamítne, musí zamítnutí písemně zdůvodnit, v čl. 5 odst. 1 je však objasněno, že rozhodnutí o zamítnutí nemůže být předmětem zvláštního opravného prostředku nebo přezkumu.

5.4 Záležitosti týkající se důkazů

Ustanovení čl. 9 odst. 1 nenechává žádné pochybnosti, že je na soudu, aby rozhodl o způsobu a rozsahu dokazování, které je nezbytné, aby mohl dospět k rozhodnutí. Rozhodnutí o těchto záležitostech musí být přijata podle pravidel vztahujících se na přípustnost důkazů, která jsou součástí práva použitelného na řízení u dotyčného soudu, a tudíž vnitrostátního procesního práva. V čl. 9 odst. 2 je stanoveno, že soud může uznat písemné výpovědi, je-li to přípustné podle tohoto práva a procesních pravidel. Soud musí mít na paměti cíle řízení, které spočívají v zajištění rychlého a co nejméně nákladného řízení, a čl. 9 odst. 3 tudíž



stanoví, že soud musí použít způsoby dokazování, které odpovídají těmto normám a které jsou nejjednodušší a nejméně náročné. Musí-li být získány důkazy z jiného členského státu EU, musí soud zvážit použití postupů stanovených v příslušných pravidlech EU, a zejména v nařízení o dokazování v občanských nebo obchodních věcech⁽³⁷⁾. Podle čl. 9 odst. 2 musí soud při rozhodování o provedení důkazu znaleckým posudkem nebo výpovědí svědků vzít v úvahu náklady na dokazování.

5.5 Využívání informačních a komunikačních technologií

V článku 8 a v čl. 9 odst. 1 je stanoveno, že by soud měl podporovat používání komunikace prostřednictvím informačních technologií, jako jsou videokonference nebo telekonference, při vedení ústního jednání nebo dokazování. To má pomoci snížit náklady na minimum a urychlit projednávání, ačkoli to závisí na dostupnosti technických prostředků pro využívání informačních a komunikačních technologií. Vzhledem k dostupnosti těchto prostředků může jejich používání ušetřit čas a peníze, zejména v případech, kdy se soud výjimečně rozhodne provést důkaz výpovědí svědků v jiném členském státě. Je-li to nutné, může soud k zjednodušení dokazování na přeshraničním základě využít ustanovení nařízení o dokazování⁽³⁸⁾.

⁽³⁷⁾ Nařízení (ES) č. 1206/2001.

⁽³⁸⁾ Viz rovněž 20. bod odůvodnění a poznámka pod čarou č. 24; pokud jde o dokazování, viz rovněž Praktická příručka o používání videokonferencí podle nařízení o dokazování – http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_cs.pdf

5.6 Úloha soudu

5.6.1 Soud stanoví postup

Hlavním cílem evropského řízení o drobných nárocích stanoveným v článku 1 nařízení je zrychlit a zjednodušit řízení o sporech týkajících se drobných nároků v přeshraničních případech v EU a snížit náklady na ně, a tudíž usnadnit přístup ke spravedlnosti⁽³⁹⁾. Při plnění těchto cílů je soudům přidělena klíčová úloha spočívající v převzetí iniciativy, pokud jde o kontrolu a stanovení postupu, který se použije v evropském řízení o drobných nárocích, a v souladu s tím uplatňování vnitrostátního procesního práva. Kromě určení rozsahu a způsobu dokazování musí soud obecně vést řízení v souladu se zásadami sporného řízení a právem na spravedlivý proces. Podle čl. 12 odst. 3 má soud mimoto povinnost snažit se o dosažení smíru mezi stranami, je-li to vhodné, a tato povinnost není omezena na ústní jednání, nýbrž se vztahuje na celé řízení o nároku a vzájemném nároku.

5.6.2 Soud strany sporu vyrozumí o procesních otázkách

Povinnost soudu týkající se kontroly a stanovení postupu v evropském řízení o drobných nárocích je posílena v čl. 12 odst. 2, podle něhož má soud rovněž povinnost podpořit strany, pokud jde o procesní záležitosti, tím, že je vyrozumí o procesních otázkách, a z 9. bodu odůvodnění vyplývá, že v zájmu zajištění spravedlivého procesu musí přitom soud postupovat s ohledem na jednotlivé strany sporu nestranně. Povinnost vyrozumět strany sporu o procesních otázkách lze provést různými způsoby v závislosti na vnitrostátních postupech. V průběhu řízení je možné toto učinit například ústně nebo prostřednictvím elektronické komunikace, jako je e-mail nebo telekonference, či jinými prostředky, které mohou být přípustné podle vnitrostátního práva⁽⁴⁰⁾. V čl. 12 odst. 1 je stanoveno, že se nevyžaduje, aby strany provedly právní posouzení nároku, čímž je tento úkol přenechán soudu. Pro účely evropského řízení o drobných nárocích by měl být soud obsazen nejméně jednou osobou oprávněnou k výkonu funkce soudce podle vnitrostátního práva členského státu, v němž je žaloba projednávána⁽⁴¹⁾.

⁽³⁹⁾ Viz rovněž 5., 7. a 8. bod odůvodnění.

⁽⁴⁰⁾ Viz 22. bod odůvodnění.

⁽⁴¹⁾ Viz 27. bod odůvodnění.

5.7 Lhůty

Do 30 dnů od obdržení odpovědi žalovaného na žalobu nebo odpovědi žalobce na vzájemnou žalobu musí soud rozhodnout, zda provede dokazování, nebo předvolá strany k ústnímu jednání, jestliže rozhodne, že se má takovéto jednání konat. Maje na paměti, že důležitá je rychlost, musí soud uspořádat ústní jednání do 30 dnů od předvolání stran. Jak bylo uvedeno v bodě 5.2, čl. 14 odst. 2 stanoví, že určité lhůty lze prodloužit, avšak pouze za výjimečných okolností, a to platí rovněž pro 30denní lhůty stanovené v článku 7. Jelikož však záměrem je, aby byly všechny fáze evropského řízení o drobných nárocích provedeny co nejrychleji, a jelikož je lhůta stanovena jako maximální, mělo by být možné, aby soud stanovil lhůtu kratší než 30 dnů⁽⁴²⁾.

⁽⁴²⁾ Pokud jde o povinnost soudu urychlit řízení, viz 23. bod odůvodnění.



ŠESTÁ KAPITOLA

Rozhodnutí

6.1 Vydání rozhodnutí

Rozhodnutí o nároku v rámci evropského řízení o drobných nárocích je vydáno v jednom z těchto okamžiků:

6.1.1 Rozhodnutí pro zmeškání – obecně

Pokud žalovaný neodpoví na žalobu do 30 dnů od doručení žalobního formuláře a odpovědního formuláře C, vydá soud rozhodnutí. Rovněž v případě, že soud požádal o opravu žaloby, doplňkové informace nebo další údaje a strana, které byla žádost určena, neodpoví ve stanovené lhůtě, může soud vydat rozhodnutí ve prospěch druhé strany. Pokud soud sám stanovil lhůtu za některým z těchto účelů, musí dotýcnou stranu vyzoomět o důsledcích zmeškání lhůty, včetně možnosti, že za daných okolností může být vydáno rozhodnutí proti této straně.

6.1.2 Rozhodnutí pro zmeškání – vzájemná žaloba

Stejně jako u hlavního nároku může soud v případě, že žalobce neodpoví ve lhůtě 30 dnů od doručení vzájemné žaloby, vydat rozhodnutí o vzájemném nároku. V tomto případě je nutno předpokládat, že žalobce bude chtít uplatnit hlavní nárok, takže v této situaci nemůže soud nárok odmítnout, pokud si po obdržení odpovědi na žalobu nevyžádal od žalobce další informace. Poté musí soud s ohledem na strany rozhodnout o nejspravedlivějším způsobu vedení řízení, včetně

rozhodnutí o vyžádání si doplňkových informací nebo důkazů podle čl. 7 odst. 1 písm. a) či konání ústního jednání.

6.2 Rozhodnutí po obdržení všech informací, včetně po dokazování

6.2.1 Pokud se nekoná ústní jednání

Jestliže se soud rozhodne dospět k rozhodnutí o podstatě případu bez konání ústního jednání, a to buď po obdržení odpovědi žalovaného na žalobu, nebo poté, co si vyžádal další informace a obdržel tyto informace ve stanovené lhůtě, musí soud vydat rozhodnutí do 30 dnů od obdržení těchto informací. Pokud soud provedl dokazování jakožto nezbytné pro vydání rozhodnutí, avšak bez konání ústního jednání, musí vydat rozhodnutí ve lhůtě 30 dnů od dokazování.

6.2.2 Po ústním jednání

Pokud soud nařídí ústní jednání, musí vydat rozhodnutí do 30 dnů ode dne konání ústního jednání. Je zřejmé, že do ukončení ústního jednání musí soud obdržet všechny potřebné informace a důkazy, aby mohl dospět k rozhodnutí o podstatě nároku nebo případně vzájemného nároku, a neexistuje žádné ustanovení ohledně toho, že si soud může vyžádat od stran další informace nebo důkazy po skončení ústního jednání. Podle čl. 14 odst. 3 lze 30denní lhůtu prodloužit, avšak pouze tehdy, pokud soud výjimečně není schopen vydat rozhodnutí v 30denní

lhůtě stanovené v nařízení, a za těchto výjimečných okolností přijme soud všechna opatření nezbytná k vydání rozhodnutí co nejdříve. V zájmu urychlení může soud samozřejmě vydat rozhodnutí dříve než ve stanovené 30denní lhůtě, pokud je připraven tak učinit.

6.3 Forma, obsah a doručení rozhodnutí

6.3.1 Rozhodnutí musí být vydáno písemně za účelem jeho doručení stranám

Ačkoli nařízení nestanoví, že by rozhodnutí mělo být vydáno písemně, a právní systémy členských států se mohou lišit, pokud jde o to, zda se v případě drobných nároků vyžaduje písemné rozhodnutí, či nikoli, ze skutečnosti, že rozhodnutí o evropském drobném nároku musí být doručeno stranám, je jasné, že by mělo mít písemnou podobu. Jinak není v nařízení stanovena žádná konkrétní forma a obsah rozhodnutí, a podle článku 19 proto o těchto záležitostech rozhoduje právo členského státu, v němž se nachází soud pojednávající žalobu.

6.3.2 Jazyk rozhodnutí pro doručení

Ačkoli nařízení nestanoví formu osvědčení, které má soud vydat na žádost jedné ze stran za účelem uznání a výkonu rozhodnutí⁽⁴³⁾, rozhodnutí je samostatné. Ačkoli nařízení neupřesňuje, že by rozhodnutí mělo být vydáno písemně v jiném jazyce, než je jazyk soudu, který jej vydal, vzhledem ke skutečnosti, že má být doručeno stranám, však bude nezbytné, aby pro doručení byla k dispozici příslušná jazyková verze za účelem splnění podmínek příslušných právních předpisů EU týkajících se této záležitosti⁽⁴⁴⁾. Musí-li být znění rozhodnutí přeloženo, aby byly splněny požadavky na doručování, je pravděpodobné, že s výhradou ustanovení příslušného procesního práva ponese náklady na překlad v první řadě osoba, v jejíž prospěch bylo rozhodnutí vydáno a v jejímž zájmu je, aby bylo provedeno. Tyto náklady mohou být vymahatelné od dlužníka jako součást nákladů řízení.

6.3.3 Rozhodnutí doručené stranám

Jakmile bylo vydáno rozhodnutí, čl. 7 odst. 2 stanoví, že je soud musí doručit stranám pomocí jednoho ze způsobů doručování uvedených v rozhodnutí, viz článek 13 a bod 4.2.3.

⁽⁴³⁾ Pokud jde o osvědčení, viz bod 8.3, a co se týká uznání a výkonu rozhodnutí, viz kapitola 8.

⁽⁴⁴⁾ Viz bod 4.2.3 a 19. bod odůvodnění.

6.4 Náklady

Rozhodnutí bude obsahovat příkaz k uhrazení nákladů. Jedním z hlavních cílů evropského řízení o drobných nárocích je snížit náklady na minimum, jak je zřejmé z článku 1 a 29. bodu odůvodnění, a proto článek 16 stanoví, že by neměla být přiznána náhrada nákladů, které nebyly nutně vynaložené nebo nebyly přiměřené ve vztahu k nároku. To je obzvláště důležité, je-li strana, která měla úspěch ve věci, zastoupena advokátem nebo jiným odborníkem v oboru práva, jelikož náhrada nákladů na toto zastoupení by měla být v rozhodnutí přiznána pouze tehdy, jsou-li přiměřené ve vztahu k hodnotě nároku a byly nezbytné. S výhradou této zásady je pravidlem, které se použije na základě článku 16 nařízení, to, že by straně, která neměla úspěch ve věci, mělo být v rozhodnutí nařízeno, aby uhradila náklady řízení, a tyto náklady musí být stanoveny podle příslušného vnitrostátního práva.



SEDMÁ KAPITOLA

Přezkum rozhodnutí a opravné prostředky

7.1 Přezkum v rámci evropského řízení o drobných nárocích

V článku 18 nařízení je obsaženo ustanovení o přezkumu rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích. Tento přezkum je dostupný tehdy, je-li rozhodnutí vydáno proti žalovanému ve prospěch žalobce nebo pokud žalovaný předložil vzájemnou žalobu a soud vydal rozhodnutí proti žalobci.

7.1.1 Důvody přezkumu

Žalovaný nebo v případě, že vzájemná žaloba vedla k vydání rozhodnutí ve prospěch žalovaného, žalobce jsou oprávněni požádat o přezkum rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích u příslušného soudu členského státu, v němž bylo rozhodnutí vydáno, jestliže

- žalobní formulář nebo předvolání k ústnímu jednání byly doručeny způsobem bez dokladu o přijetí určeným příjemcem osobně a doručení nebylo uskutečněno dostatečně včas, aby žalovaný nebo případně žalobce mohl připravit svou obhajobu, a to bez jakéhokoli zavinění z jejich strany, nebo
- žalovaný nebo žalobce nemohl popřít nárok z důvodu vyšší moci nebo mimořádných okolností, které nezavinil,

pokud v obou případech jedná žalovaný, případně žalobce neprodleně.

Poznámka: Přezkum rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích podle článku 18 může být proveden pouze v členském státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, bez ohledu na to, kde má být vykonáno.

7.1.2 Výsledek přezkumu

Je-li přezkum oprávněný na základě některého z důvodů uvedených v nařízení, je rozhodnutí, které je předmětem přezkumu, od počátku neplatné. Je-li přezkum odmítnut, je rozhodnutí platné.

7.2 Opravné prostředky

Podle článku 17 představuje otázka, zda jsou v členském státě, v němž bylo rozhodnutí vydáno, přípustné opravné prostředky proti rozhodnutí, záležitost, která se řídí vnitrostátním právem členských států. Jsou-li opravné prostředky přípustné, vztahují se na opravné prostředky stejná pravidla s ohledem na náklady jako na původní řízení o nároku.

7.3 Právní zastoupení při přezkumu a podání opravného prostředku

Ustanovení článku 10 o právním zastoupení se vztahují i na řízení o přezkumu podle článku 18, stejně jako na původní řízení o hlavním nároku a o případném vzájemném nároku, takže nebude nutné, aby měly strany v těchto řízeních právní zastoupení. Je na zvážení, zda tak tomu je i v případě opravných prostředků proti rozhodnutí vydanému v rámci evropského řízení o drobných nárocích podle vnitrostátního procesního práva. To je obzvláště důležité, pokud jde o přiznání náhrady nákladů, jelikož v případě opravných prostředků se podle čl. 17 odst. 2 použije stejně jako v původním řízení na jakýkoli opravný prostředek s ohledem na náklady režim stanovený v článku 16. Článek 16 se stejně tak vztahuje na řízení o přezkumu podle článku 18. V tomto ohledu je třeba mít na paměti 29. bod odůvodnění, že by strana, která podala opravný prostředek a která neměla úspěch ve věci, měla nahradit pouze náklady, které jsou přiměřené ve vztahu k hodnotě nároku nebo které byly nezbytné, včetně nákladů vzniklých v důsledku toho, že druhá strana byla zastupována advokátem⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁵⁾ Viz rovněž bod 9.1.2.



OSMÁ KAPITOLA

Uznání a výkon rozhodnutí

8.1 Uznání a výkon rozhodnutí – obecné zásady

8.1.1 Zrušení doložky vykonatelnosti

Rozhodnutí o nároku nebo vzájemném nároku v rámci evropského řízení o drobných nárocích, které je vykonatelné v členském státě, ve kterém bylo vydáno, je stejně tak vykonatelné v jakémkoli jiném členském státě. Podle článku 20 není nutné získat prohlášení vykonatelnosti v členském státě výkonu a neexistuje možnost napadnout uznání rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích⁽⁴⁶⁾. V členském státě výkonu není každopádně přípustný přezkum s ohledem na podstatu. Rozhodnutí je vykonatelné bez ohledu na možnost podat opravný prostředek⁽⁴⁷⁾. Je však třeba mít na paměti, že osoba, která chce vykonat rozhodnutí vydané soudem v rámci evropského řízení o drobných nárocích, má možnost využít postupy podle nařízení Brusel I.

8.1.2 Vykonávací řízení – použitelné právo

Podle článku 21 se vykonávací řízení řídí právem členského státu výkonu, s výhradou ustanovení nařízení o výkonu rozhodnutí, a rozhodnutí vydané

v rámci evropského řízení o drobných nárocích musí být vykonáno za stejných podmínek jako rozhodnutí vydané v členském státě, kde se o výkon usiluje.

8.2 Požadavky evropského řízení o drobných nárocích – vykonávací řízení

K zahájení řízení, jež by mohlo vést k výkonu rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích podle nařízení, by měla osoba, která o výkon rozhodnutí žádá, získat osvědčení od soudu, který rozhodnutí vydal, přičemž vydávání tohoto osvědčení je upraveno v čl. 20 odst. 2; viz rovněž následující bod. Podle článku 21 musí být toto osvědčení zasláno orgánu příslušnému pro vykonávací řízení v členském státě výkonu spolu s kopií rozhodnutí. Kopie rozhodnutí musí být ověřena nebo splňovat podmínky nezbytné pro ověření pravosti podle práva členského státu výkonu. V téže části článku je výslovně stanoveno, že od strany, která žádá o výkon rozhodnutí, se nesmí požadovat, aby měla pověřeného zástupce nebo poštovní adresu v členském státě výkonu, kromě orgánů pověřených touto stranou k vlastnímu výkonu. Rovněž není nezbytné, aby tato strana složila v členském státě výkonu před výkonem rozhodnutí jistotu, kauci či jiný vklad.

⁽⁴⁶⁾ Viz rovněž 30. bod odůvodnění.

⁽⁴⁷⁾ Viz čl. 15 odst. 1 a 25. bod odůvodnění.

8.3 Použití osvědčení o rozhodnutí

8.3.1 Formulář D

Formulář osvědčení o rozhodnutí, formulář D, je stanoven v příloze IV nařízení. Toto osvědčení musí vydat soud, který vydal rozhodnutí v rámci evropského řízení o drobných nárocích, a to na žádost jedné ze stran. Tuto žádost lze podat na začátku řízení, přičemž místo pro tuto žádost je poskytnuto v části 9 žalobního formuláře, formuláře A, a ačkoli to není v nařízení výslovně stanoveno, v kterékoli fázi po vydání rozhodnutí. Je vhodné, aby osoba, která žádá o výkon rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích, předjímala potřebu osvědčení a aby požádala soud o jeho vydání pokud možno co nejdříve. Soud musí mimoto postupovat při vyplňování osvědčení pečlivě, jelikož se jedná o dokument, na němž bude založen výkon rozhodnutí. Zejména je důležité, aby byly vloženy všechny příslušné informace, aby mohli úředníci orgánů příslušných pro vykonávací řízení, kteří jsou pověřeni vlastním výkonem rozhodnutí, a ostatní subjekty, které se mohou na jeho výkonu podílet, například zaměstnanci banky, je-li obstaven bankovní účet, zjistit a pochopit podmínky příkazu, údaje o osobě, proti níž je rozhodnutí vydáno, a částky přiznané v rozhodnutí, přičemž místo pro všechny tyto údaje je poskytnuto ve formuláři D.

8.3.2 Jazyk osvědčení

Může být nezbytný rovněž překlad osvědčení do příslušného jazyka členského státu výkonu, což podle čl. 21 odst. 2 písm. b) bude jeden z těchto jazyků:

- úřední jazyk tohoto členského státu,
- nebo pokud existuje více úředních jazyků, úřední jazyk nebo jeden z úředních jazyků, který je v souladu s právními předpisy členského státu výkonu jazykem soudního řízení v místě, kde se o výkon usiluje, nebo
- jiný jazyk, který členský stát výkonu označil za přijatelný.

Překlad osvědčení musí být vyhotoven osobou k tomu oprávněnou v jednom z členských států.

Každý členský stát může označit úřední jazyk či jazyky orgánů Evropské unie, které nejsou jeho úředními jazyky a které jsou pro něj v případě evropského řízení o drobných nárocích přijatelné. Je na osobě, která žádá o výkon rozhodnutí, aby uhradila náklady na překlad osvědčení. V zásadě neexistuje důvod, proč by soud neměl být schopen vydat verzi osvědčení v příslušném jazyce členského státu výkonu, pokud je o to požádán, za předpokladu, že je známo, ve kterém státě se má výkon uskutečnit. To by nemělo představovat v praxi velký problém, jelikož informace uvedené v osvědčení jsou většinou jednoduché a formulář D je k dispozici na internetu v úředních jazycích EU.

8.4 Zamítnutí a omezení výkonu

8.4.1 Zamítnutí výkonu za výjimečných okolností

Podle článku 22 musí soud v členském státě výkon rozhodnutí zamítnout z toho důvodu, že je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím vydaným v kterémkoli členském státě nebo ve třetí zemi, pokud:

- se dřívější rozhodnutí týkalo téže věci mezi stejnými stranami a splňuje podmínky nezbytné pro jeho uznání v členském státě výkonu a
- proti neslučitelnosti s dřívějším rozhodnutím nebyla a nemohla být vznesena námitka při soudním řízení v členském státě, v němž bylo rozhodnutí v rámci evropského řízení o drobných nárocích vydáno.

8.4.2 Postup při napadení výkonu rozhodnutí

Nařízení nestanoví postup pro podání návrhu soudu za účelem napadení výkonu rozhodnutí z důvodu jeho neslučitelnosti a tato záležitost se musí řídit procesním právem dotyčného členského státu. Obvykle je obdobně rovněž možné, aby soud v tomto členském státě podle vnitrostátního práva zamítl nebo zastavil výkon rozhodnutí, pokud byly částky přiznané v rámci rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích uhrazeny nebo pokud bylo rozhodnutí splněno jinak.

8.4.3 Zastavení nebo omezení výkonu

Podle článku 23 může soud nebo jiný orgán v členském státě výkonu v případě, že strana napadla rozhodnutí vydané v rámci evropského řízení o drobných nárocích nebo trvá možnost takového napadení⁽⁴⁸⁾ či pokud strana žádá o přezkum rozhodnutí podle nařízení, na návrh této strany:

- omezit vykonávací řízení na ochranná opatření, jako je „zmrazení“ bankovního účtu nebo mezd a platů,
- podmínit výkon složením jistoty, kterou sám určí, nebo
- za výjimečných okolností vykonávací řízení zastavit, tj. pozastavit další řízení po stanovenou nebo omezenou dobu.

⁽⁴⁸⁾ Slovem „napadení“ použitým v tomto kontextu se rozumí jak opravný prostředek proti rozhodnutí, je-li takovýto opravný prostředek přípustný podle právních předpisů členského státu, v němž se nachází soud, který rozhodnutí vydal, tak i napadení z důvodu neslučitelnosti podle článku 22 nařízení. Jelikož je v článku 23 výslovně zmíněn přezkum podle článku 18, má se za to, že tato situace není v pojmu „napadení“ podle článku 23 zahrnuta.

8.5 Řízení o výkonu rozhodnutí vydaného v rámci evropského řízení o drobných nárocích

8.5.1 Opatření pro výkon rozhodnutí

Získání rozhodnutí a osvědčení v rámci evropského řízení o drobných nárocích je prvním krokem k vlastnímu výkonu povinnosti, jíž se rozhodnutí týká. Aby bylo zajištěno splnění dotyčné povinnosti, je třeba přijmout další opatření k zajištění platby nebo plnění v případě, že osoba, proti níž je rozhodnutí vydáno, nesplní rozhodnutí dobrovolně tím, že provede platbu nebo jedná či se zdrží určitého jednání podle příkazu soudu, takže opatření pro výkon rozhodnutí jsou nutná. V současnosti je toto vše upraveno ve vnitrostátních právních předpisech a procesních pravidlech členských států.

8.5.2 Orgány příslušné pro vykonávací řízení

K zajištění výkonu rozhodnutí je nutné pověřit orgány v členském státě výkonu, které jsou příslušné k přijetí opatření pro výkon rozhodnutí. To může zahrnovat zaslání dokumentů a pokynů soudu v těch členských státech, v nichž výkon rozhodnutí zajišťuje soud, nebo jiné pověření orgánů příslušných pro vykonávací řízení, pokud přijímají pokyny přímo jménem klientů žádajících o výkon rozhodnutí. Údaje o orgánech příslušných pro vykonávací řízení v jednotlivých členských státech a informace o výkonu rozhodnutí jsou k dispozici na interních internetových stránkách jednotlivých členských států a rovněž na internetových stránkách Evropského soudního atlasu, Evropské soudní sítě a portálu e-justice.

8.5.3 Jazykové otázky – praktické důsledky pro výkon rozhodnutí

Strana, která žádá o výkon rozhodnutí, by měla mít na paměti, že otázka jazyka může vyvstat jako praktický i právní požadavek. Pokud musí být například podle vnitrostátního práva použitelného na výkon rozhodnutí dokumenty doručeny v jiném členském státě žalovanému, proti němuž je výkon požadován, použijí se příslušné požadavky na jazyk stanovené v nařízení o evropském řízení o drobných nárocích a v nařízení o doručování. Mimoto je třeba pamatovat na to, že v zájmu účinného výkonu musí soudy, orgány příslušné pro vykonávací řízení a jiné subjekty podílející se na výkonu rozhodnutí rozumět rozhodnutí a osvědčení. To platí rovněž v případě subjektů, které se mohou na výkonu podílet jako třetí strany, například osoby v bankách a jiní správci majetku, jenž je postižen výkonem rozhodnutí a jenž náleží osobě, proti níž je výkon požadován.



DEVÁTÁ KAPITOLA

Závěrečné otázky

9.1 Advokáti

9.1.1 Neexistence požadavku na zastoupení advokátem v rámci evropského řízení o drobných nárocích

Nařízení o evropském řízení o drobných nárocích nebrání stranám v tom, aby byly zastoupeny advokátem nebo jiným odborníkem v oboru práva; v článku 10 a 15. bodě odůvodnění je pouze uvedeno, že zastoupení advokátem není povinné, takže jakékoli pravidlo za tímto účelem obsažené ve vnitrostátních právních předpisech členských států se na evropské řízení o drobných nárocích nevztahuje. Obdobně čl. 21. odst. 3 písm. a) objasňuje, že se od strany nesmí požadovat, aby měla pověřeného zástupce v členském státě výkonu. To se nevztahuje na orgány, které skutečně provádějí opatření pro výkon rozhodnutí v tomto členském státě, jako například Huissiers de Justice, Deurwaarders a Messengers at Arms.

9.1.2 Důsledky pověření advokáta pro náklady

Strana, která zvažuje pověření advokáta v případě žaloby v rámci evropského řízení o drobných nárocích, by měla mít na paměti, že i když je žaloba úspěšná a vede k vydání rozhodnutí, hrozí nebezpečí, že soud nepovolí, aby náklady na pověření advokáta uhradila druhá strana, jelikož podle článku 16 soud nepřizná náhradu nákladů v rozsahu, v němž nebyly nutně vynaložené nebo nebyly přiměřené ve vztahu k nároku. Ve 29. bodě odůvodnění, který se dovolává účelu a cílů evropského řízení o drobných nárocích, včetně potřeby jednoduchosti a hospodárnosti, je uvedeno, že by soud měl při zvažování, zda jsou náklady přiměřené ve vztahu k nároku, vzít v úvahu skutečnost, že druhá strana, tj. strana, v jejíž prospěch bylo rozhodnutí vydáno, byla zastupována advokátem.

9.2 Informace a pomoc

9.2.1 Informace – obecně

V nařízení o evropském řízení o drobných nárocích existují různá ustanovení o informacích, které mají členské státy zveřejnit s ohledem na jednotlivé aspekty tohoto řízení. Podle článku 24 členské státy vzájemně spolupracují, zejména prostřednictvím Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci, aby poskytly veřejnosti a odborným kruhům informace o evropském řízení o drobných nárocích. Podle článku 25 jsou členské státy konkrétně povinny poskytnout Evropské komisi informace o těchto aspektech evropského řízení o drobných nárocích:

- soudy, které jsou příslušné vydávat rozhodnutí v rámci evropského řízení o drobných nárocích,
- komunikační prostředky přijatelné pro členské státy s ohledem na přijímání žalobních formulářů v rámci evropského řízení o drobných nárocích,
- zda jsou přípustné opravné prostředky a pokud ano, v jaké lhůtě by měl být opravný prostředek podán,
- jazyky přijatelné s ohledem na osvědčení o rozhodnutí vydaném v rámci evropského řízení o drobných nárocích za účelem jeho výkonu,
- orgány, které jsou v členských státech příslušné pro výkon, včetně vydání příkazu k zastavení nebo omezení výkonu,

a musí oznámit rovněž jakékoli další změny těchto informací. Komise musí tyto informace zveřejnit. To se uskutečňuje zejména prostřednictvím různých internetových stránek, včetně internetových stránek Evropského soudního atlasu a portálu e-justice. Údaje o těchto stránkách jsou uvedeny na konci této příručky.

9.2.2 Informace a pomoc poskytovaná stranám

Kromě obecných informací, které mají být poskytnuty s ohledem na fungování evropského řízení o drobných nárocích, musí být jednotlivým stranám poskytnuta pomoc a informace v jednotlivých fázích řízení. Tyto fáze zahrnují:

- podle článku 11 má být stranám poskytnuta praktická pomoc při vyplňování formulářů,
- podle článku 12 poskytnou soudy stranám informace o procesních otázkách, je-li to nezbytné,
- podle článku 14 musí soudy strany informovat o důsledcích zmeškání lhůt stanovených soudem.

Je třeba mít rovněž na paměti, že členské státy musí zajistit, aby byl žalobní formulář, formulář A, k dispozici u všech soudů, u nichž může být zahájeno evropské řízení o drobných nárocích.

9.3 Přezkum evropského řízení o drobných nárocích včetně finančního limitu

9.3.1 Přezkum – obecně

Stejně jako jiné nástroje EU má být i nařízení o evropském řízení o drobných nárocích podrobeno přezkumu. Podle článku 28 musí Evropská komise předložit do 1. ledna 2014 Evropskému parlamentu, Radě a Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru podrobnou zprávu. Tato zpráva by měla přezkoumat fungování tohoto řízení v jednotlivých členských státech a měla by být případně doplněna o návrhy změn. S cílem napomoci při tomto procesu musí členské státy poskytnout Komisi informace týkající se přeshraničního fungování evropského řízení o drobných nárocích, včetně soudních poplatků, délky trvání řízení, účinnosti, snadnosti používání a vnitřního řízení o drobných nárocích v členských státech.

9.3.2 Přezkum – hodnota nároku

Rozhodování o vhodném horním limitu hodnoty nároku, který by měl být stanoven pro přeshraniční řízení o drobných nárocích v EU, bylo obtížné, takže zvolený číselný údaj představuje kompromis mezi členskými státy požadujícími poměrně vysokou částku a ostatními státy, které chtěly nižší částku.

V tomto ohledu je důležité, že jednou ze záležitostí, která má být posouzena při přezkumu nařízení, je výše hodnoty nároku podle nařízení, a zpráva, kterou musí Evropská komise předložit podle článku 28, má obsahovat přezkum a případně návrhy změn výše hodnoty nároku.

Referenční materiály a odkazy

Evropský portál e-justice je jednotné místo přístupu k veškerým příslušným informacím o evropském řízení o drobných nárocích; odpovědnost za poskytování informací o evropském řízení o drobných nárocích nesou společně členské státy a Evropská komise.

A) Formuláře, které je nutno použít v evropském řízení o drobných nárocích:

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-cs.do

B) Soudy, které jsou v jednotlivých členských státech příslušné pro evropské řízení o drobných nárocích. Zjistěte, který soud je v daném členském státě příslušný pro vydání rozhodnutí ve vašem případě v rámci evropského řízení o drobných nárocích.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_cs.jsp#statePage0

Praktická příručka pro používání evropského řízení o drobných nárocích podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích

***Europe Direct je služba, která vám pomůže odpovědět
na otázky týkající se Evropské unie.***

Bezplatná telefonní linka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informace jsou poskytovány zdarma, stejně jako většina telefonních hovorů (někteří operátoři, telefonní automaty nebo hotely však mohou telefonické spojení zpoplatnit).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Evropská unie, 2013

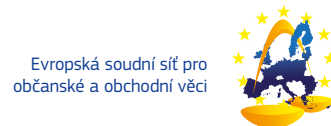
Reprodukce povolena pod podmínkou uvedení zdroje.

Printed in Belgium

VYTIŠTĚNO NA PAPIŘE BĚLENÉM BEZ POUŽITÍ ELEMENTÁRNÍHO CHLORU (ECF)

Kontakt

Evropská komise
Generální ředitelství pro spravedlnost
Evropská soudní síť pro
občanské a obchodní věci
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>



ISBN 978-92-79-29842-4



9 789279 298424

doi:10.2838/37391